

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik VII.

V Ljubljani, septembra 1890.

9. zvezek.

Petnajsta nedelja po binkoštih.

I. Tri osebe iz evangelija.

In kadar jo je gospod videl, se mu je v srce smilila, in jej je rekel: »Ne jokaj!«
Luk. 7, 13.

Presunljiv prizor nam kaže današnji evangelij. Od vrat mesta Najma so nesli mrliča k pogrebu. Edin sin je neke vdove; v bridki bolečini in v solzah vtopljena tava za njegovo trugo in sočutni prijatelji in sosedje jo spremljajo, vsi žalujejo. Pa kaj, morda so še solze ubogi vdovi tekle zavoljo zgube dražega moža, morda jej je še od takrat srce krvavelo in otožnost jo trla; morda jej še ni bil novi žarek upanja zasijal, ko spet pride nova nesreča, da jo nov udarec zgrudi k tlem. Akoravno jej je bil mož umrl, je imela dozdej še eno tolažbo ter upanje, kar jo je krepčalo: Saj imaš še sina, ki te ljubi in za-te skrbi, sina, ki ti bo na stare dni podpora. Pa tudi to tolažbo ter upanje jej odvzame neizprosljiva smrt; iztrga jej nadepolnega sinu v cvetočih letih. Kak udarec za ubogo srce materino! — Jokala je — in kdo bi jej zameril, ki ima občutljivo srce! Človeško čutenje, ljubezen materina, zavest popolne osamljenosti jej je izvabila solze. — Toda prijatelj človeštva, mili Jezus, je videl solze uboge vdove, poznal je njeno globoko boleost, je bil tudi sam ganjen do sočutja in koj je bil pripravljen pomagati. Ravno v tistem trenutku, ko je svojega sina objokovala, ko je imel temni grob za vselej odvzeti ga njenim očem in mladeniško truplo, lepo še v smrti, sprejeti za trohnenje: takrat pride Jezus in prinese pomoč. On vidi jokajočo vdovo ter se tolažilno k njej obrne, rekoč: *Ne jokaj!* In k

trugi stopi, ukaže nosačem obstati in k mrliču obrnen zapové z vse-mogočno besedo: *Mladenič, rečem ti, vstani!* in mrlič se je vzdignil ter začel govoriti. In na to ga dá njegovi materi.

Predragi kristijani! le pomislite na veselje te prej užaljene ma-tere, pomislite na strmenje ljudstva, ko so mladeniča živega gledali, katerega so hoteli spremi v grob! To je ob kratkem ganljiva pri-godba današnjega evangelija. Pa ravno tako lepi in ganljivi so nauki, katere ima v sebi. Iz teh hočemo nekatere povzeti o imenitniših osebah, namreč: a) o Jezusu, b) o vdovi, c) o mladeniču.

Če zopet to pazno poslušate, se bote prepričali, kakó podučljiv je najmanjši oddelek sv. evangelija.

I. a) Najprej se ozrimo na Jezusa, obujevalca mrličevega. Srečno imenujemo tisto vdovo, kateri je Jezus v najbridkejši uri to-lažbo skazal. Pa ne samo takrat, tudi še zdaj, zmiraj je Jezus to-lažnik žalostnih, pomočnik stiskanih, sočutni prijatelj človeštva v vseh potrebah. *Jaz sem z vami* (pravi sam) *vse dni do konca sveta*. Gotovo, prijatelji moji, Jezus je zmiraj pri nas. Jezus, ki je ubogi vdovi mrtvega sina k življenju obudil; Jezus, ki ima isto mogočnost z Očetom na vekomaj, on, ki more in hoče pomagati, on je pri nas. Kako lepo in ganljivo nam to dokazuje vsakdanja skušnja.

So stariši, ki so svojega otroka, veselje svojega življenja, upanje svoje starosti, že šteli zgubljenega, smrtna bolezen ga je pretila vsak hip pahnuti v grob: pa glejte, zoper vse pričakovanje njihovo in celó zdravnikovo je dete okrevalo in zopet zdravo skaklja in se smehlja v največo radost skrbnih starišev. Tam vidimo nasprotno o t r o k e, ki obupaje ihtijo krog smrtne postelje očeta ali matere; vsak trenutek se pričakuje zadnji zdihljaj, pa glejte, smrt zbeži in stariši ozdravijo. Tako je marsikateri soproj svojo ženo že imel zgubljeno in je že v mislih žaloval pri njenem gróbu: pa v najhujši sili se je bolezen zasukala, pomoč je prišla od zgoraj. Kristijani moji! kdor se le s pazljivim očesom v svetu okrog ozira, najde neštevilno do-kazov, da Jezus, rešitelj v sili in celó spod smrtne kose, nam je vedno blizo. Seveda mnogokrat ljudje zastoj vzdigujejo roke proti nebu ter kličejo na pomoč — in pomoči ni, ni rešitve: pa kdo more skrivna pota previdnosti božje razumeti? Pa če se Jezus po svojem božjem sklepu kot rešitelj ne prikaže, pride vendar gotovo kot to-lažnik ter miloprijazno zašepta svojim trpečim sobratom: „Ne jo-kajte!“ ter pošlje pomoč na drugi, če tudi ne tako očividni način.

— Da, ti žalostna mati, tebi je neizprosljiva smrt vzela tvoje edino dete in ž njim podporo, veselje tvojega življenja: *Ne jokaj!* Jezus tam v tabrnakeljnu, ki gleda na te, bo ti družega prijatelja obudil, družega angelja tolažbe poslal, ki ti bo mesto otroka v tolažbo in radost. In ti užaljeni oče, ki ti v tvoji močatosti zastonj ne pride solza iz oči, tebi je bolezen, ali vojska ali druga dušna kuga (zapeljevanja in pohujšanja) tvojega edinega sina iztrgala, tistega, na katerega si stavil svoj up, hotel imeti za naslednika, da bi tvoja hiša v njem živela naprej in bila poštena kot doslej pod tvojim varstvom — težko ti je, bridko ti je, ker vidiš, da ti je vihar vse podrl; oče, rečem ti: *Ne jokaj!* Jezus, glej, v tabrnakeljnu še živi, on te vidi, on zre v tvoje tožno sree, poslal ti bo družega prijatelja, ki bo prevzel mesto tvojega sina, potrto upanje zopet navdihnil, te v starosti podpiral ter ti brez hinavščine enkrat ljubeznivo oči zatisnil. Uboga sirota, tebi je smrt stariše in ž njimi vse pahnila v grob, tvoja odgoja, omika, tvoj živež je šel ž njimi v grob! Sam(a) stojiš med tolikimi ljudmi zapuščen, osiromačen, brez pomoči: *ne jokaj!* Jezus še živi in on, ki je obljubil biti oče vdovam in sirotam, on bo tudi tvoj oče in ti bo gotovo poiskal sočutna srca, ki ti bodo nadomestovala očeta in mater. — Ubogi, milovanja vredni človek, ki ti je ali ogenj, voda, uima ali človeška zlobnost in odrtija težko pridobljeno zaslugo in premoženje odtrgala in vničila: *ne jokaj!* Jezus, bogataš, nebes in zemlje gospodar, glej, še živi in če ti tudi z lastnimi rokami zgubljenega ne vrne, bo blagodušne ljudi poslal, da ti zacelijo rane. — Tebe, prijatelj, preganja truma sikajočih sovragov — škodoželjno prežé vsak hip na tvoj padec, zmirom so pripravljene tebi čast, dobro ime, zadovoljnost in mir srca ogreniti: *ne jokaj!* Jezus tam v tabrnakeljnu, ki tistim blagor obeta, ki zavoljo pravice preganjanje trpé, Jezus še živi; on pozna naklepe zlobnih sre in jih bo vničil, ker še nobenega ni zapustil, ki je vanj zaupal, zakaj pisano stoji v zahvalni pesmi, ki se tolikrat tukaj pred njim v cerkvi razlega: *In te, Domine, speravi, non confundar in aeternum.* Tudi ti, nesrečnež, katerega črtijo in pikajo celó tisti, ki se imenujejo tvoji prijatelji, znanci, sorodniki, bratje in sestre: *nikari ne jokaj!* Jezus še živi; če te nezaslužena graja in osorno ravnanje skeli, obrni svoj pogled vanj, saj je on tvoj vzvišeni vzgled, ki vé, kakó nezaslužena graja in sovrašтво boli; kakor je njemu Oče na oljski gori angelja poslal, ki ga je tolažil, tako bo tudi tebi angelja (v osebi dobrega človeka) poslal, ki ti podeli čašo tolažbe. Vaša srca, kaj ne, ljubi moji! enoglasno odgovarjajo z menoj: Da, Jezus, ti si naš to-

lažnik, naš rešitelj, naša pomoč, naše pribežališče!
 — To, dragi moji, je prvo, kar nas današnji evangelij uči.

b) Pa ne samo naš tolažnik in pomočnik je Jezus; on naj bo tudi izgled posnemanja — enako storimo, kakor on: tudi mi tolažimo in pomagajmo, kakor on. Jezus ni samo tolažil žalostne vdove, temuč je tudi pomagal. Res je, da vselej tega ne moremo in ne tako, kakor je Jezus mogel. Mi ne moremo jokajoči materi umrlega otroka, osamelim sirotam umrlih starišev več nazaj dati; a vsaj nekaj moremo, mi moremo tolažiti, mi moremo jokati z jokajočimi. Tukaj objokujejo stariši umrlega otroka: potočimo tudi mi z njimi solzo sočutja. Sočutje je balzam za ranjeno srce. Tu ihtijo otroci pri krsti očeta ali matere: jokajmo z njimi in njih srčice bo sprejelo tolažilno besedo, da jim kmalo posije zopet milo solnčice. V hiši, glej, ti leži bolnik — koprni po tolažbi, zdihuje po sočutnih sreih, tukaj imaš priložnost, kristijan, Jezusa posnemati, ponudi se mu v tolaženje in hladilo, daj mu prijazno besedo, saj te ne bo zapodil od sebe; če bi bil še tako velik brezverec — človeško srce ima še vendar. Pol bolečine mu bo polajšane.

Pa tudi v tem moremo zgled Jezusov posnemati, da pomagamo in rešimo. Glejte predragi! dosti sirot je na zemlji, ki se jih nihče ne usmili, ki jim nihče kruha ne lomi. Tu imamo priložnost, Jezusa posnemati in ga res posnemamo, če se jih po očetovsko usmilimo, če vsak po svojih okoliščinah skrbimo, da bodo dobri udje cerkve in države in enkrat izvoljenci nebes, če skrbimo, da se duša in telo omikuje in se krempljem zapeljevanja iztrgajo. Zatorej čast tistim možem, ki se pobrinijo za uboge n. pr. v Vincencijevih družbah po krščanskem svetu in zato nobene hvale, pač pa semtrtje kako grenko slišijo. Čast tistim višjim krogom in izobraženim, ki ne le ne tarnajo zaradi nadležnosti toliko beračev, temuč tudi ne zapirajo svojih zakladov in od svojega kaj podelé. Čast bogatašem, fabrikantom, mojstrom itd., ki svojih delavcev nimajo le za mašino, dokler so zdravi, temuč spoštujejo v njih podobo božjo, veljavo človeka, ter jih tudi v boleznih ne pozabijo. Čast jim, ker si kupujejo s svojim imetjem nebesa. Ali gorjé tistim veljakom, ki bi lahko dovelj solz obrisali, pa tega ne storé! V blagem spominu morajo ostati možje, ki ustanové zavode, v katerih vendar le utegne mnogo dobrih ljudi se vzgojiti, ki bi bili sicer morda zgubljeni med svetom brez očeta in matere. Zato pa, vi ubogi, imejte pred očmi vedno, kaj ste tudi vi dolžni nasproti takim dobrotnikom človeštva; vi, ki ste podpirani v Vincencijevi družbi, bodite hvaležni za vse, kar in kolikor

se vam dá, ne pozabite moliti, pri sv. maši biti, sv. zakramentov prejemati ter za dobrotnike moliti; in z vsem biti zadovoljni ter se ne bati dela in truda, ker se mora vsak po stanu truditi, ko je Bog rekel, da bomo jedli svoj kruh v potu svojega obraza. — Pa preveč bi bilo naštevati vse priložnosti, v katerih moramo Jezusa posnemati in dobra dela usmiljenja skazovati. Zatorej prijatelji, ker najdete med svojimi someščani in sosedi priložnosti dovelj, ne zapirajte svojih sre. Ravnajte po svoji veri. — Dokaj dolgo smo se mudili pri Jezusu, in kako bi se ne, saj je on vzor v vseh čednostih; zato si bomo bolj ob kratkem ogledali evangelijsko vdovo, kaj nam ona pové.

II. a) Na vdovi, katero nam evangelij tako žalostno in zapuščeno opiše, se učimo žalostne skušnje, da malokdaj nesreča sama pride, ena drugi tako rekoč roko podaja, in vihar sledi za viharjem. Ne dolgo poprej je bila uboga vdova, kakor sem prej omenil, svojega moža zgubila; še so jej tekle solze, še je krvavelo srce zbog te zgube, ko je na novo smrt potrkala ter jej edinega sina, njeno zadnjo podporo, neusmiljeno iztrgala, in jej tako srčno rano razširila. To vidimo pri vdovi, to vidimo pri Jobu. Z neverjetno hitrostjo so ga zadevale nesreče. Komaj ga je strašni glas o smrti njegovih otrok pretresel, ko ga novo poročilo o zgubi neštevilnih čred njegovih potlači in ne da bi se mogel oddahnuti, ga grozna bolezen vrže na gnoj. Sprva tako srečnemu in zadovoljnemu možu od vsega premoženja ni nič ostalo, kakor žena, ki ga je pikala, in par prijateljev, ki so ga žalili in tako njegovo revo in nesrečo še spopolnili. Resnico je govoril v svoji otožnosti in bolesi: *Gospod me je z rano za rano vdaril.*

b) Preljubi! kar vidimo na vdovi, na Jobu, ali nam tega vsak danja skušnja ne potrjuje? Kaj ne, tudi ti si to skusil, nesrečni prijatelj, prijateljica! Ko te je morda nezadolžena nesreča zadela, ali te niso vsi prijatelji, ki so se ti prej sladkali, zapustili in se ti morda še rógajo? Ko je tvoje premoženje poteklo, ali nisi takrat zgubil tudi vsega sočutja od svojih znancev? Kje so bili takrat tisti, ki so te tolikrat zagotavljali zvestobe in prijateljstva in volje pomagati ti v zadregi? Kaj so storili oni, kako so se obnašali do tebe, katere si nekdanj z dobrotami obsipal? Kaj si morala trpeti od svojega soproga, od svojih otrok? Ah, večinoma se spolnuje pregovor: „Dokler si srečen, boš štel veliko prijateljev, ob času nesreče boš sam.“ — Tudi ti si to skusil, nesrečnež, iz čegar hiše je imovitost zginila in se tje preselila revščina, je-li ta nesreča sama prišla? Ali te ni takrat tudi zadelo zaničevanje in morda obrekovanje? Ali niso prišle vmes tudi bolezni in druge nadloge? Pa tudi če si imel dovelj za svoje časne

potrebe, so pa kake dušne bridkosti potrle tvojo možatost in mogočnemu hrastu enako si bil po viharju izrovan. Da, prijatelji moji! evangelij in zgodovina dokazujeta, da ena nesreča redko sama pride. Pa kakor je ta resnica žalostna, nas vendar ne sme malodušnih in neutolažljivih storiti; marveč naj naše zaupanje v Boga utrjuje. Vdova je zaupala v Jezusa in je zopet prejela svojega sinu. Job je zaupal v Boga in Bog mu je dal zopet vse njegovo premoženje in zdravje. —

Tako, prijatelji, zaupajmo tudi mi v Gospoda! Naj pride, kar hoče, ne bo nas k tlem podrlo; temuč le prepričanje v nas oživilo in utrdilo, da Bog vse, tudi najhujše v naše dobro obrne; da tistega ljubi, kogar tepe; da po mali nesreči je bila mnogokrat večja odstranjena, da „kjer je največja sila, je božja roka najbolj mila.“ Pa vse to le tedaj, ako bomo tudi mi po tem in ne bomo držali križema rok. Saj se skoraj od najmskega mladeniča tega učimo, ki na Jezusovo besedo ni obležal, temuč voljno vstal, se gibal ter zopet deloval v svoj blagor.

III. a) Pogled na mrtvega sina nas uči, da nobena starost in noben stan ni varen pred smrtjo. Otroci mrjejo, mladeniči in dekleta v čvetoči dōbi svojega življenja mrjejo, in možke hraste podira smrt, in starčki zibnejo v grob, kakor velo listje raz drevja. Tudi krone cesarjev in kraljev ne zabranijo pred smrtjo; mogočnež, ki pol svetu zapoveduje — smrti ne more veleovati; ta ga trešči v gnjilobo, kakor najnižjega berača. Smrti ne oplaši grda podoba in obraz, pa tudi lepota je ne gane. Vsi so jej torej podvrženi; nobenega razločka ne dela, smrtna pšica je za vsacega pripravljena. Da moramo vsi umreti, nas ne uči samo evangelij, skušnja nam to vsak dan potrjuje.

b) In če opazujemo življenje tolikero ljudi, kako zelo moramo strmeti, da so na to resnico popolnoma pozabili! Opazujte mladino! Ali ne živi razbrzdano, svojeglavno in tako burno, kakor bi imela stoletja živeti? Vsi taki, ki tako rekoč svojo natoro v boj postavljate, in cele noči zdravje spodkopujete: pridite semkaj k trugi najmskega mladeniča — bil je tako mlad in lep, — pa že v cvetji in moči življenja mu smrt ni prizanesla. Zatorej mladina, spominjaj se tudi ti smrti, ker tebi velja, kar poje neki pesnik:

Oj mladenič, oj mladenič,

Tudi tebi zazvoné.

Zatorej živi pošteno in lepo, le veseli se svoje mladosti, a vselej v Gospodu; poslušaj, mladenič, poslušaj, dekle, zlato svarilo, ki ga

celó nedolžna ptičica, ki se ni dala vjeti v zanjke, daje v národnih pesmi, rekoč:

Tam bom po vejah letala,
 Dekletom milo spevala,
 Jaz sem ostala pisan ptič,
 A ti pa nisi več deklíč.

Opazujte le marsikatero starco! Ali ne živijo mnogoteri, katerih osiveli lasje že pozno jesen naznanjajo, mnogi, ki z eno nogo pri grobu stojé, tako, kakor bi imeli še sto let živeti? Oj starčki, le mislite na smrt! Poglejte bogate in imenitne! Ali ne živé razbrzdano, kakor bi se s svojim denarjem mogli odkupiti? Ali so pozabili na osodo tistega bogatina evangelijskega, ki je moral še tisto noč umreti, ko je vsega dovelj zgrnil in si najboljše življenje obetal? Vi bogataši in plemenitaši, mislite tudi vi na smrt! Le glejmo na mladeniča najmskega, uči nas, da moramo vsi umreti.

To, dragi moji! bi bili nekateri izmed ganljivih naukov denšnjega evangelija. V Jezusu vidimo svojega tolažnika in pomočnika in najlepši vzgled, kateri moramo posnemati. Na žalostni vdovi vidimo, da redkokedaj ena nesreča sama pride, da nas pa pravo zaupanje v Boga v vseh viharjih obdrži neomahljive. Na mladeniču najmskem vidimo, da smrt nič ne izbira in je nespametno popolnoma na smrt pozabiti. Pa ni dosti, dragi moji, to samo vedeti, ampak delajte tudi po tem. Zatorej se v vseh zadevah ozirajmo v Jezusa, delajmo dobro, kolikor premoremo, varujmo se greha, ker je največja kuga, in potem bomo skusili, da so tudi za nas resnične besede evangelija, katere je strmeče ljudstvo vskliknilo: *Velik prerok je med nami vstal in Bog je obiskal svoje ljudstvo*, velik prerok si edino le ti Jezus v tabrnakeljnu med nami, obišči nas zdaj in na smrtno uro. Amen.

Ant. Žlogar.

2. Srečna mladina.

»Mladeníč! rečem ti: Vstani.«

(Luk. 7, 14.)

- A. 1. Urno teče čas . . . že se bliža jesen . . . cvetlice so že redke . . . Vse to nas spominja naše minljivosti . . . smrti . . .
2. Še lepše pa nas ljubi Jezus danes opominja naše smrti v prelepi zgodbi najmskega mladeniča. (Luk. 7. 11—16.)

3. Ne vem, ali si je ta mladenič sam smrt prerano zakrivil? . . . gotovo pa je, da si zdaj mladina mnogokrat sama nesrečo nakoplje, svoje zdravje zapravi . . . in mladeniča, deklico prerano vržejo v blatno jamo . . . Kaj je torej storiti, ljuba mladina, da boš srečna, po izgledu evangelijskega mladeniča? Srečo si vsi želimo, zato poslušajte me, stari, posebno pa mladi: o srečni mladini danes govorim.

B. Mladosti čas je srečen . . . lep! Da pa mladina srečna ostane, je treba: 1. n e d o l ž n o s t i. Pajek svoj sak nastavlja v vsakem kotu, tako satan svojo mrežo razgrinja povsod: doma . . . na polju . . . lovi . . . premnoge zgrabi . . . Nesrečni so: nakopljejo si skrbi, tožbe, jok, bolezen, smrt . . . pogubljenje. Če pa mladina ohrani nedolžnost, je srečna: vesela . . . zdrava . . . zveličana . . . Že sveti Duh se čudi: *O kako lep je čisti rod v svetlobi, njegov spomin je namreč večni, ker je spoznan pri Bogu in ljudeh.* (Modr. 4, 1.)

Bil je nekje blagoslov podobe Lurdske Matere božje, dolga vrsta belih deklic se je pomikala pred podobo. Med sladkim petjem . . . Bil je rajski pogled, in neki kmetič ves objokan, pravi: Oh, ljuba mladina! kako si lepa, kako si srečna! Jaz pa rečem: Še lepša in srečnejša si, mila mladina, ako tudi na svoji duši nosiš belo obleko sv. nedolžnosti. Zato ljubi Jezus tebi pravi: *Blagor jim, kateri so čistega srca, ker oni bodo Boga gledali.* (Mat. 5, 8.)

David kralj je bil čist . . . nedolžen . . . in bil je srečen . . . spoštovan . . . Ko pa je postal prešestnik, bil je nesrečen: joče . . . nadloge ga tepejo . . . sovražniki nadlegujejo. Zato, krščanska mladina, ohrani si nedolžnost in vedno si srečna! Tako te Jezus opominja: *Mladenič! rečem ti: Vstani* — iz grešnega društva . . . vstani iz grešne razvade . . . iz grešnega spanja . . . Da pa sredi povodnji grešne razuzdanosti moremo nedolžnost ohraniti, je treba

2. da se Jezusa držim o. — Bliža se god povišave svetega križa, danes teden bo. — Jezus križani je povišan, da ga vidiš . . . ljubiš . . . se ga okleneš . . . držiš . . . in tako si srečen! — Mrlič bi brž ne bil oživiljen, če bi ne bil Jezusa srečal . . . pa tudi mi bi ne bili srečni, ako se križanega Jezusa izogibamo . . . zapustimo . . . z grehom odpodimo. S križa nam Jezus kliče: „Ako hočeš, krščanska mladina, v življenje iti, in srečna biti, spolnuj zapovedi.“ (Mat. 19, 17.) S križa Jezus vse za seboj vleče: *In jaz, kadar bom povišan od zemlje, bom vse k sebi vlekel.* (Jan. 12, 32.) Vse: mlade, stare . . . vse: zdrave, bolne . . . vse: grešne, pobožne . . . in bodo srečni za čas in večnost. — Svete Rozalije god je bil pretečeni četrtek . . . mrtvaško glavo . . . križec v roki . . . Bila je bogata . . . plemenita . . . zala deklica . . . Oklenila se je križanega Jezusa . . . ohranila nedolžnost,

pa je bila srečna v življenju . . . v nebesih . . . Mladenič, vstani: okleni se Jezusa!

C. Tako ljubi moji! Srečna si mladina, če si nedolžna, in se Jezusa držiš. Zato mladi . . . stari . . . držimo se Jezusa . . . Kakor k najmskemu mladeniču, prišel bo ljubi Jezus tudi k nam, po našo dušo, ko nas bodo na pokopališče nesli, in če nas oživil takoj ne bo, vendar bo sprejel našo dušo k sebi v nebesa! Amen.

Simon Gaberc.

Praznik rojstva Marijinega.

Kaj je Marijino rojstvo svetu prineslo?

Pripravil boš dan tolažbe.

Jer. 1, 21.

V Laponiji, veliki deželi severne Evrope, je zima dolga in ostra; poletje pa kratko, tako kratko, da komaj devet tednov trpi. Več mesecev solnce ne sije, dan je le za nekoliko ur s tako borno svetlobo, kakor je bliščoba lune. Zato gredó Laponci na griče ter pričakujejo tamkaj vzhod solnea, in ko se čez tri mesece za jutranjo zarijo veličastno prikaže, se srčno veselé, obhajajo svečanosti, radujejo se in vriskajo zavoljo njegovega prihoda.

Tako so hrepeneli pobožni očaki v temni noči in smrtni senci, v kateri so tavalj, po luči; tako so hrepeneli po jutranji zariji, ki je imela prinesiti solnce odrešenja; tako so zdihovali s prerokom Izaijem (21, 11): *Čuvaj, kako je z nočjo? čuvaj, kako je z nočjo?* Koliko je že ura bila, koliko še ostane noči, kedaj postane dan, kedaj pride solnce rešitve? *Slednjič odgovori čuvaj: Pride jutro.* (22, 12.) Marija bo rojena, kako veselje, kaka blažena slast!

Tako je (pravi sveti German) Kristus sam po njej hrepenel, kakor nevesta v visoki pesmi (2, 10.) ki je predpodoba Marijina, kliče: Glej, moj ljubi mi govori: Vstani, hiti, moja prijateljica, moja golobica, moja zala, in pridi! in kakor sv. Bonaventura te besede razlaga in podaljša: *Vzdigni se in pridi, moja Mati, ker čas mi je dolg, dokler se prikažeš, da postaneš moje prebivališče, iz katerega pridem kot umrljiv človek!*

Ž njim kliče vesoljni svet z gorečim koprnenjem po prihodu Marijinem. *Od tiste ure, ko sta Adam in Eva grešila v raji (pravi sv. Peter Damijan) je vso zemljo obdajala temna noč, dokler se v Mariji ne prikaže zgodnja danica in prežene temo.*

In danes, dragi kristjani! se utrne svitel žarek v zemeljsko temoto. Dete nam je danes rojeno, čegar milostno rojstvo nam je pred včlovečenjem Sinu božjega ravno to, kar je pred solncem jutranja zarija; Marija nam je danes rojena, ki je od Boga izvoljena, da postane Mati tistega, v katerem so se dopolnila vsa hrepenenja stare zaveze in vse stvarstvo prejelo odrešenje.

Zato pristopimo danes k zibeli tega čudeznega Deteta, ko obhajamo spomin njegovega rojstva! Pozdravimo to izvoljeno Dete — Marijo, ki se kakor mlada zarija vesoljnemu svetu nasproti smehlja! In kakor je vesoljni svet, tako bo tudi naše srce od te nebeške zarije — Marije — zadobilo: a) prostost, b) mir, c) veselje, da bo ta praznik za nas tudi dan velike tolažbe.

I. a) S cesarjem Konradom III. je šel tudi vitez Janez Brömser Rüdesheim-ski v sv. deželo vojskovat se zoper nevernike, da bi se jim otel Jeruzalem in grob Kristusov. V boju pa ga neverniki vjamejo, v verige vklenejo ter v globoko ječo zapró. Tamkaj zdihuje dolgo časa brez vse nade odrešitve; le Bog ga more oprostiti. V tem žalostnem stanu stori obljubo, da bo, če ga presveta Devica s svojo mogočno priprošnjo reši, po svoji vrnitni Bogu in Mariji v čast več cerkev sezidal. Njegova molitev je uslišana; prečudezno zadobi prostost, se vrne v domovino ter sezida tri cerkve, katerih ena je postala sloveča božja pot k Mariji sedem žalosti.

Pred Kristusom je bil ves svet v sužnjosti; v trdih okovih greha, v težkih verigah peklenskih je zdihoval v ječi, v katero ga je satan treščil. Kristus, ki je resnica, je svet oprostil po izreku sv. apostola (Jan. 8, 32): *Resnica vas bo osvobodila*. Komu, predragi, pa se imamo za Zveličarja zahvaliti? Komu družemu, kakor Mariji, katere rojstvo danes obhajamo. Marija je torej kot prihodnja Mati Kristusova svetu prostost prinesla, za kar jo sv. German po pravici „Svobodo-nositeljico“ imenuje ter sv. Ambrož pravi: *Ti se dotakneš verig in se razvežejo, ti trkaš na duri ječe in se odpró!*

Dragi kristjani! mislite si jetnika, ki sam in zapuščen zdihuje v temnem zaporu. Med tem pa omeči njegova mati s prošnjami in solzami srce sodnikovo ali vladarjevo, ter zadobi prostost za svojega sina. O kakó veselo hiti k jetnišničarju, kateri mora hoté ali nehoté zaprtemu verige odzveti, ter ga iz ječe izpustiti.

b) Ta jetnik je podoba sveta sploh, kakor tudi posameznega človeka. Kakor je Marijin prihod na zemljo oznanoval človeštvu, ki je zdihovalo v sužnjosti satanovi, upanje rešitve; tako je blažena devica Marija še zmiraj tista, ki posameznemu grešniku izprosi,

naznani in podeli prostost iz verig satanovih. — Ne samo telo desnega razbojnika je bilo na križ pribito, tudi njegova duša je bila priklenena s hudičevimi okovi na greh. Med tem, ko smrt reši bolečin njegovo telo, sprejme njegova duša prostost satanovih spon po Mariji, kajti njena pričujočnost in priprošnja — pravi sv. Bernard — je bila vzrok njegovega spreobrnjenja, spoznanja in obžalovanja njegovih grehov, ki mu je zaslužilo ono tolaživno besedo Zveličarjevo: *Še danes boš z menoj v raji!* Tako je še zmir in bo do konca dni priprošnja Marijina zlati ključ, ki odpira ječine duri, kjer ubogi grešnik zdihuje, ter mu podeli ljubo prostost. Ako bi čez 1800 let kako bitje luč sveta zagledalo, ki bi pogubljenim v peklu zamoglo prostost dati in konec storiti njih večnim kaznim, kako srečne bi se čutili oni zavrženi, da vsaj brez vsega upanja ne trpé. — Nam pa je bila pred 1800 leti Marija rojena, ki je svetu prostost od večnega pogubljenja, slehrnemu človeku rešitev od večnega zavrženja prinesla; kar je še toliko večja sreča, ker to ni le podoba, ampak resnica, ker ne telesnih nadlog, ampak dušnih muk in grizenja vesti nas ona reši in oprosti. Kako srečne nas stori torej rojstvo Marijino, ker nam je prineslo prostost od grehov in ravno s tem tudi notranji mir.

II. *Mir vam zapustim, svoj mir vam dam; ne kakor svet daje, vam jaz dam* — je rekel Sin (Jan. 14, 27.) tiste Device, katere rojstvo danes veselo obhajamo. Ta mir, katerega Jezus svoj mir imenuje, ni noben drugi, kakor mir dobre vesti, kakor mir, ki je nasledek rešitve od grehov, slabih nagnenj in hudih strasti.

Da je Marijino rojstvo, ki je svetu prostost prineslo, mu tudi mir podelilo, ker je Marija rodila „poglarvarja miru“, ki je nebo z zemljo spravil, stvarnika s stvarstvom zopet zjedini in človeka pekla rešil, to je resnica, katera nas sosebno današnji praznik z radostjo navdaja. Zgodovina pripoveduje, da je pri rojstvu sv. Elizabete v njeni domovini ves Ogrski prepir utihnil, da so tožbe ponehale, vse stranke se spravile in da je mir začel vladati po vsej deželi. Tako je prihod Marijin svetu mir prinesel in ona je v resnici, kakor sv. Bernard pravi, postala tisti golobček, ki je Noetu v barko prinesel oljko miru v znamenje, da so vode upadle in da neha kazen božja. Še zmiraj pa je Marija golobček miru vsacemu človeku, ker mu s svojo priprošnjo pri Bogu odpuščanje grehov zadobi in s tem oproščenjem tisti mir v srce vlije, katerega svet ne more dati, čegar sladkost ves um preseže; ker ona tisto dušo, ki klečé pred njeno podobo moli, ki v pobožnem premišljevanji njeno usmiljenje občuduje in se z

otročjim zaupanjem priporoča njenemu varstvu in njeni ljubezni, s takim pokojem osreči in s tihim mirom oblaži, proti kateremu zginajo vse pozemeljske radosti in slasti.

Le to se more darovati, kar kdo ima, uči sv. Peter Fourier; svet pa nima miru, ker je malopriden; greh nima miru, ker je dušna sužnost; hudič nima miru, ker je obsojen k večnemu nepokoju; samo srce božje Matere, kjer je sveti Duh svoj tron postavil, ima toliko miru, da od njegove obilnosti vsi njeni čistilci prejemajo. Marija rada podeli od svojega miru, dà, njen mir gre že pred njo, naznanja njeno bližino, mir jo zmiraj spremlja, ter je nikdar ne zapusti. — V hvalnem govoru, katerega je sveti Epifanij imel o devici Mariji, zakliče: *Po tebi, o sv. Devica, je bil nebeški mir svetu podeljen; po tebi so ljudje angeljem podobni postali; po tebi so prejeli častne naslove služabnikov, prijateljev in otrok Božjih; po tebi sta bila smrt in pekel premagana; ti si malarke razdajala in ljudem vednost nebeških reči prinesla; po tebi smo spoznali Sinu božjega, katerega si ti, o blažena Devica, rodila!*

III. Gledé na vse to imamo gotovo vzroka dovolj ob tem prazniku se srčno veseliti. Sv. cerkev danes po pravici moli (antif. ad Magnif.): *Tvoje rojstvo, deviška božja porodnica, je veselje oznanilo celému svetu, kajti iz tebe je izšlo solnce pravice, Kristus naš Bog, ki je prekletstvo odvezel in nam blagoslov prinesel, smrt osramotil ter nam večno življenje pridobil.*

Ne samo nebesom, temuč tudi vesoljnemu svetu je tvoje rojstvo, o Marija, prineslo nepopisljivo veselje. Saj je ravno v navedenih besedah cerkvene molitve zapopadeno vse, na kar se naslanja veselje današnjega praznika. Radost, ki je vladala v hiši starišev takrat, ko je Marija luč svetá zagledala, je napolnila tudi veliko hišo celega sveta. Sv. Ano, oveseljeno mater Marijino, je, kakor sv. pravljica pripoveduje, angelj počučil, kak neprecenljivi dar je od nebes prejela, kake milosti je Bog temu novorojenemu detetu skazal. Vsa radostipolna zapoje Bogu hvalno pesem, kakor nam jo še hrani ustno izročilo: „Hvalno pesem bom pela svojemu Gospodu, ki me je obiskal in mi odvezel sramoto mojih sovražnikov (ker je bila namreč dolgo nerodovitna), ter mi dal bogatega sadú pravičnosti pred svojim obličjem. Kdo bo oznanil Rubenovim sinovom, da Ana dete doji? Poslušajte vi dvanajsteri Izraelovi rodovi: Ana dete doji!“

Kakor se je tisti blaženi dan srce matere Ane radovalo, tako naj se danes tudi naše srce vname čutil veselja zavoljo nepopisne sreče, ki nam je danes, kakor nas sv. vera uči, z rojstvom Marije

Devica prisijala. Polni radostnih občutkov vskliknemo tudi mi danes s sv. Janezom Damaščanom: *O neprimerljiva dobrotá, o neizrekljiva milost božja! Vsa natora se zaveseli zavoljo rojstva Marijinega. Ljudje morajo zavriskati v sladkem čutilu zavoljo upanja svojega odrešenja od pogube ob rojstnem dnevu tiste, katera, prosta vsacega grešnega madeža, ima roditi Stvarnika sveta.*

Tri veličastni darovi se pri vrnitvi grešnikovi k Bogu razodevajo, kolikorkrat se katera duša podá s poti greha na stezo čednosti. Prva je prostost, ki se zadobi z odvezo od grešnega dolga in katera srce reši iz sramotne sužnosti satanove. Potem je mir, ki se vleče v dušo, ko je vest očiščena, breme odvzeto in se znajde v milosti božji. Slednjič veselje, ki iz te blažene spremembe izvira, kakor bister, hladilen studenec izpod trde skale sivih gorá. — Te tri milosti se nam pa po Mariji podeljujejo; kajti z njenim rojstvom so bile tudi nam rojene, ker je ona postala Mati Sinu božjega, ki nas grehov reši, nam svoj mir podeljuje in naše veselje spopolnuje. Po pravici torej tebe, o Marija, kličemo v lavretanskih litanijah: *Začetek našega veselja*. Ti, o sv. Devica, si zares s svojim prihodom vsemu človeštvu prinesla „dan tolažbe“ — adduxisti diem consolationis (Žal. p. 1, 21.), kateri po tvojih željah nima nehati nikdar.

Zatorej, ljubi kristijanje! poveljujmo današnji praznik Marijin, čegar globoki pomen smo v današnjem premišljevanji spoznali, tudi v dejanji in Marijo ne le z besedami, ampak s pobožnimi vajami pozdravimo ob njenem rojstnem godu.

Pozdravimo jo z molitvico, ki je sicer kratka in priprosta, a tako zaslužna in močna; z molitvico, ki so jo svetniki tolikokrat molili in v neštevilnih potrebah s toliko koristjo opravljali! Le kratek zdihljaj je: *Pokaži, da si moja mati!* Sv. Peter Fourier jo je najrajše molil in njegovo srce se je topilo sladkosti, ko je izgovarjal besede: *Pokaži, da si moja mati!* — *Kaka slava je, biti sin Device, je večkrat rekel. Kaka sladkost je v besedi: mati! In kako prijazna, dobrotljiva in ljubezniva je sv. cerkev, ker nam dovoli (in nas spodbuja), da smemo pred to veličastno in slavno Gospo moliti. O daj, naj skusim, da si res moja mati, nasiti me z mlekom svojih sladkih tolažb; brani me, varuj me, vódi me, pelji me, naj jaz vem, da sem tvoj sin, pokaži, da si moja mati!*

Razveselimo jo danes in mnogokrat s pobožnim obiskom. Radi hitimo v njena svetišča, v njej posvečene cerkve, kapele, pred njene altarje in njene podobe; v družbi neštevilnih molivcev ali svojih

domačih ali pa sami v skrivnem kotiču radi obiskujmo Marijo ter glejmo zaupno v njen mili obraz.

Ah, saj se spominjamo, da njeno sveto obličje, njene milene oči in njen sladki glas in njene dobrotljive roke so nam že tolikokrat razodevale, da bi ona rada v našem srcu prebivala. Mi poznamo, o Marija, tvojo željo, hočemo ti jo spolniti; zato te prosimo danes, ko si se vsa lepa svetu prikazala, da bi se blagovolila v naši duši duhovno roditi. Mi vemo, da je naše srce slabotno in ubogo, ker je zdihovalo že v grešnih sponah in ker ga tolikokrat vihar strasti vznemirja; a mi tudi vemo, da se bo, kakor hitro tvoj mili žarek vanj prisije, vnelo v ljubezni do tebe. In potem, o Marija, se bomo skrbno varovali tvojega Sina in tebe žaliti, prizadevali si bomo zmiraj bolj posnemati tvoje življenje — in tako dušno prerajeni bomo tebe vredno častili. In nepopisljiva sreča miru in veselja nas bo že tukaj poplaševala in ob ločitvi nas bo Marija poklicala kot svoje otroke tje gori, kjer ona kraljuje, kjer se neprenehoma obhaja veliki „dan tolažbe“. Amen.

Ant. Žlogar.

Praznik imena Marijinega.

Zakaj nas ljubi Marija?

In Devici je bilo ime Marija.

Luk. 1, 27.

V vsakterega človeka srcu prebiva oni sladki spomin, ki nas spremlja skoz življenje od zibelji do groba. Ta spomin biva v srcu hrabrega vojaka, kakor tudi v srcu nežne device. Ta spomin čutimo v šumu življenja, kakor tudi v tihi noči, ob urah žalosti, kakor tudi v trenutkih veselja. Ta spomin je otroku kakor jutranja zarja, starčku pa kakor večerno solnce. Kdor bi ne imel tega spomina, ta bi bil živ — mrtev. Tu mislim spomin na ljubljeno mater.

Oh! kdo bi se neki ne spominjal z ginjenim srcem ljube matere. Ko smo luč sveta zagledali, smo bili v naročju matere, z gorkim srcem nas je ogrevala, prvo solnce našega pogleda je bilo materino oko. Ko smo v zibeli ležali, je čula na naši strani, prvi sladki glas smo čuli iz njenih ust, prva učenica, ki nas je misliti, čutiti in moliti učila, je bila mati; prve stopinje smo ob njeni roki poskušali, z nami je občutila veselje in žalost. Ko smo očetoysko hišo zapustili in šli po svetu, nas je materina duša spremljevala, materina molitev nas je obvarovala nevarnost in skušnjav in materini blagoslov nas je

kakor angelj varuh obdajal. Zato pa je tudi otroška duša tako tesno navezana na materino srce, in če je tudi kakega človeka srce mrzlo in ljubezni prazno, vendar začne bolj gorko biti ob spominu na ljubo mater.

In vendar nam je telesna mati dala le časno življenje, življenje polno težav in bridkost. Pa ljubi moji! mi imamo še drugo mater, ki nam je veliko več dala, kakor samo pozemeljsko življenje, imamo mater, ki na časti visoko preseže telesno mater, mater, ki nas vselej in povsod varuje, spremlja, tolaži in nam pomaga, mater, ki tudi naše trpljenje globoko občuti. In le-tá naša mati je Marija, božja Mati. O kaka sreča! da je Kraljica nebes tudi naša mati! Ponižna dekla Gospodova, nevesta sv. Duha, veselje angeljev je tudi naša mati. Danes praznujemo njen god, zato je za otroke ta dan veselja, ki nam ponavlja sladki spomin na našo ljubljeno Mater. Torej hočemo Marijino ljubezen premišljevati. Zakaj nas ljubi Marija? 1. Zato, ker smo otroci Božji! 2. Zato, ker smo tudi njeni otroci.

I. Prvi vzrok, zakaj nas Marija ljubi, je ta, ker smo otroci Božji, to je, ker Marija Boga čez vse ljubi, ljubi tudi nas, ker smo njegovi otroci, zakaj ljubezen do Boga je natanko sklenena z ljubeznijo do bližnjega, in se ne dá ločiti. Kdor Boga ljubi, ljubi tudi bližnjega, zato ker je otrok Božji, in kdor bližnjega ne ljubi tudi Boga ne ljubi, in kdor bližnjega sovraži, je sovražnik Božji. To nam z jasnimi besedami pové sv. apostelj Janez, apostelj ljubezni, ki je na Jezusovih prsih slonel in se ondi navzel božje ljubezni, ko pravi: *Če kdo pravi, da Boga ljubi in sovraži svojega brata, ta je lažnik; zakaj, kdor svojega brata ne ljubi, ki ga vendar vidi, kako bo Boga ljubil, ki ga ne vidi? In mi imamo zapoved od Boga, da kdor Boga ljubi, mora ljubiti tudi svojega brata.* — Kako se pa ljubezen do Boga v ljubezni do bližnjega razodeva, vam hočem v izgledih pokazati. Mi se bomo čudili, če premislimo, kaj so svetniki iz ljubezni do Boga bližnjemu storili.

Sv. Frančišek Ksaverij je v Indiji šel na najbolj strme hribe, in se podal v doline, si upal v tisočere nevarnosti, da je iskal reveže, ki so v jamah kakor divja zver prebivali, in jih učil Boga spoznati in ljubiti. — Sv. Frančišek Zalezij je dolgo časa vsak dan plaval na ledenem brunu, katerega se je z rokami in nogami oklepal, da je šel čez vodo na drugo stran krivovercem resnico oznanovat. — Sv. Pavlin se je dal za sužnja ukleniti, da je sina

uboge vdove sužnosti rešil. — Sv. Fidelis je bil v onem kraju, kjer je hotel nevernike spreobrniti, v smrtni nevarnosti, in je bil res tudi tam od njih umorjen.

Pa pogledjmo v sedanje čase. Kaj žéne toliko množico krščanskih misijonarjev éz globoko morje, éz visoke hribe, skozi dolge puščave mimo globokih breznov, tje v neznane dežele k nesrečnim ljudstvom, ki so v tëmi nevere in v smrtni senci sedijo; kaj jih žéne, da se ne zmenijo ne za lakot, ne za žejo; da se ne bojé ne vročine, ne mraza, ne trpljenja, ne smrti; tje k tistim ljudem, ki so sicer stvari božje, pa vendar služabniki hudičevi?

Ali premislite bogoljubne hčere krščanskega usmiljenja, katere še Turki angeljce ljubezni imenujejo. Glejte, kako hitijo tje v bolnišnice h kužnim bolnikom, kakor da bi šle starišem, bratom in sestram streč, glejte, kako vse težave in smrtni strah s krščansko potrpežljivostjo prenašajo, glejte, kako te usmiljene Samaritanke olje ljubezni celó v rane tistih vlivajo, kateri svojega Boga zatajijo, svojo cerkev, svojo mater sovražijo.

Kaj vendar žéne te in tisoč drugih, da se ne bojijo nobenega truda in nobene težave, dà, še celo smrti ne? Éna in povsod ravno tista iskra nebeška, katera dvojni plamen v njih sreú vnema: ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega. Take velike reči so doprinesli in še zdaj delajo neprenehoma svetniki in učenci Kristusovi iz ljubezni do bližnjega, zato ker Boga ljubijo.

Kdo pa je Boga bolj ljubil, kakor Marija? *Sv. Duh te bo obseščil*, ji pravi angelj. Sv. Duh je pa ravno tisti, kateri od Očeta in Sina kakor čista ljubezen izhaja. V Mariji ima tedaj božja neskončna ljubezen svoje prebivališče. Torej ne rečem preveč, če pravim: Marija je vsaki čas svojega življenja Boga bolj ljubila, kakor so ga vsi angelji in svetniki ljubili; pa večja, ko je ljubezen do Boga, toliko večja je tudi ljubezen do bližnjega. Ker tedaj med nebeškimi prebivalci nobeden Boga bolj ne ljubi, kakor Marija, tudi ne bomo nobenega našli, kateri bi nas bolj ljubil, kakor Marija. Vso ljubezen, katero imajo matere do svojih otrok, vso ljubezen, katero imajo možje do svojih žen, vso ljubezen, katero imajo angelji in svetniki do nas, vso to ljubezen skupaj daleč preseže ljubezen, katero ima Marija do nas. Marija nas ljubi, ker smo otroci Božji, katerega ona éz vse ljubi.

II. Marija nas ljubi z materino ljubeznijo, ker smo tudi njeni otroci. Pojdite z menoj za trenutek na goro Golgato. Na tem griču vseh bolečin stoji križ, na katerem je vélovečeni božji Sin za grehe

sveta umrl. Pod križem je stala Marija, žalostna Mati, zraven svetega Janeza. V tem imenitnem trenutku, ko sta nebo in zemlja pričevala neizmernost človeške hudobije in božjega usmiljenja, v teh najhujših težavah je odprl umirajoči Zveličar svoja usta, da je svojo zadnjo voljo naznanil, da je tako rekoč svoj testament storil. Pokazal je na učenca in je rekel Mariji: *Žena! glej tvoj sin*, potem se obrne na Janeza in reče: *Glej, tvoja mati! S temi besedami*, pravi sv. Brnardin, *je Marija zavolj svoje velike ljubezni, katero je do nas imela, postala ne le Janezova, ampak nas vseh mati*. Zadnji spomin, katerega nam kaki človek, ki ga srčno ljubimo, na zadnjo uro dá, nam je gotovo drag in ga ne pozabimo kmalu. Tako je tudi gotovo Marija zadnjo voljo umirajočega Sina zvesto v srečo ohranila, ona nas ima za svoje otroke in sebe za našo mater, ona nas ljubi kakor svoje otroke, ker nam jo je umirajoči Sin za mater dal.

Pomislite, ljubi moji! pod križem smo postali Marijini otroci, med bolečinami nas je ona za svoje otroke sprejela in ravno zategadel, ker smo otroci bolečin, nas ljubi s posebno ljubeznijo.

Saj so tudi vam, matere! ravno tisti otroci, katere ste v velikih bolečinah, v solzah in težavah na kviško spravile, najljubši, najdražji. Zato nas Marija tudi ljubi, ker smo otroci njenih bolečin. Ravno za nas je Marija darovala drago življenje svojega ljubljene Sina nebeškemu Očetu, zavolj nas je vse bolečine Sina v materinem srečo občutila. In ravno zategadel, ker smo ji toliko bolečin povzročili, smo njeni najljubši otroci.

O kristijani! ko bi si pač to k srečo vzeli, s kako drago ceno nam je Marija mati postala! Ko bi pač nikoli ne pozabili, da nas je Marija s srčno krvijo svojega božjega Sina za svoje otroke pridobila in da bi vam vselej, kadar mislite kaj hudega storiti, na misel prišlo: Marija, vaša božja Mati je, katero s svojimi grehi sovražite, zaničujete in trpinčite.

Ti mlačni kristijan! ki nimaš nobenega veselja ne do molitve ne do službe božje, nobenih želj po prejemanju sv. zakramentov, Marija je tudi tvoja mati! — Ti sovražni, maščevanja željni človek, ki si precej razžaljen in s svojim sovraštvom še v hišo božjo stopiš, o ti, sicer pobožna, a tako sovražna duša, glej! umirajoči tebe kliče, tebe išče, ko tebi svojo mrzlo roko k spravi podaja, ali tebe ni blizo, ali se predrzneš k mizi božji približati? Glej, Marija je tudi tvoja mati. — Ti krivičnik! ki nobenega razločka ne delaš med tujim in svojim, zvijačami in goljufijo in z roparsko roko iščeš tujega blaga,

Marija je tudi tvoja mati. — Ti mladenič! ki si belo oblačilo krstne nedolžnosti z grehi omadeževal, pri katerih je tvoj angelj varuh svoj obraz zakrival, in ti devica! ki predragi biser srčne nedolžnosti prodaš za vžitek enega trenutke, za Judežovo plačilo kakega zapeljiveca, Marija je tudi tvoja mati. In vi grešniki, ki ne jenjate Jezusa z grehom vnovič križati, in z mečem bolečin Marijino srce razbadati, Marija je vaša mati! Ali ste v stanu se tako zelo predrzniti, da svojo ubijalsko roko proti tisti stegujete, katera vas je v bolečinah za nebesa rodila! In če vas nobena reč ni v stanu več od greha nazaj držati, pogledjte globoko v svoje srce, če se kaki žlahtniši občutljaj ne gane v njem, ko slišite prelepo ime: Mati! In če vas to ime nič več ne gane, potem živite in spite v svojih pregrehah tako dolgo, da vas trobentni glas iz smrtnega spanja zbudi, in vas prekletstvo pravičnega Boga zadene.

Pa vendar upam, da vas nisem zastonj opomnil, da ste Marijini otroci in da je Marija božja mati tudi vaša mati. O sladko tolažilo za revno človeško srce! O ko bi vam jaz mogel z angeljskimi jeziki dopovedati ali z ognjenimi črkami v srce zapisati, kako velika da je Marijina ljubezen, kako mogočno njeno varstvo! Še nikdar, kar svet stoji, se ni slišalo, da bi bil, kateri je v Marijo klical, od nje zapuščen. Prej bodo zvezde otemnele, prej se zemlja v prah razsula, kakor pa Marija kako dušo zapustila, katera se je nji zaupala.

Zatorej, ljubi moji! za Bogom in Jezusom pričakujte vso svojo srečo le iz milostljive roke Marijine. Izvolite si Marijo za kraljico svojega srca. Boljše tolažnice, mogočnejše pomočnice niste v stanu najti, kakor je Marija, katera nas ljubi, ker smo Božji otroci, pa tudi njeni otroci.

Potolaženi lahko potujemo skoz časno življenje, ker nam sveti jutranja zvezda Marija.

O Marija, če le tebe imam, lahko veselo do groba potujem, ker vem, da si ti moja mati!

O Mati vsega usmiljenja, stoj mi na strani v zadnjem boju! Zatisni mi umirajoče oči in pelji me v sveta nebesa! Amen.

Jan. Globočnik.

Sedemnajsta nedelja po binkoštih.

I. Gorkomér ljubezni do Boga.

Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše in iz vse svoje misli! Mat. 22, 37.

Že v starem zakonu je Bog po Mojzesu Izraelcem tako govoril: *Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše in iz vse svoje moči! In te besede (o ljubezni namreč), ki ti jih danes zapovem, naj bodo v tvojem srcu, in jih pripoveduj svojim otrokom, ter jih premišluj, ko sediš v hiši, ko hodiš po potu, ko se vležeš in ko vstaneš. In priveži si jih kot znamenje na svojo roko in naj ti bodo in migljajo pred tvojimi očmi; in zapiši jih na podboje in vrata svoje hiše!* (V. Moz. 6, 5—9.)

To zapoved je Kristus večkrat potrdil, ponavljal in se na njo skliceval, kakor smo ravno v današnjem evangeliju slišali. Kar je bilo Izraelcem rečeno, to tedaj tudi nam velja. Ako hočemo postaviti, to je, voljo božjo spolniti, moramo Boga iz celega svojega srca, iz cele svoje duše, in iz vseh svojih misli in moči ljubiti; to se pravi: vse svoje djanje in nehanje, misli in besede na Boga obračati, zavoljo Boga in njemu v čast rabiti.

Kristijan ima tedaj prav za prav le eno zapoved in ta se glasi: Boga ljubiti, ker v tej zapovedi je tudi druga sklenena, namreč: bližnjega ljubiti. Ljubezen je po besedah sv. Pavla *polnost postave* (Rim. 13, 10.), to se hoče reči: kdor pravo ljubezen ima, bo vse druge zapovedi spolnil; ali kakor uči sv. Gregor papež: *Ljubezen je korenina, druge čednosti so veje*. Če je korenina močna in zdrava, bodo tudi veje zelene in bodo sad rodile; je pa korenina suha, se bodo tudi veje posušile.

Da smo tedaj ljubiti dolžni, o tem ni vprašanja; ali drugo vprašanje je, kako da ljubezen skazujemo. Katero je tedaj znamenje, da ljubezen božja v nas prebiva, in katero je merilo, kako velika je ta ljubezen? Na to vam hočem danes z božjo pomočjo odgovoriti.

Gotovo večjidel znate, ljubi moji! kaj je „termometer“ ali po naše: gorkomér. To je neka steklena cev, z živim srebrom napolnjena. S tem, da živo srebro kviško stopa, ali pa upada, se meri gorkota in mraz; v ta namen so ob strani stopinje s številkami na-

znanjene. Kadar živo srebro na ničlo kaže, tedaj voda zmrzuje; kadar pod ničlo, kaže mraz.

Nikar pa se ne čudite, če vam pravim, da imamo tudi za ljubezen božjo take gorkomére ali termometre. Poglavitni so trije.

Prvi gorkoméer je spolnovanje božjih zapoved, kakor Kristus sam pravi: *Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje, tisti je, ki me ljubi!* (Jan. 14, 21.) — Kdor tedaj božjih zapoved ne spolnuje, kdor jih lahkomišljeno prestopa, on nima ljubezni do Boga, ali vsaj ne dosti. Če namreč v kaki veliki reči božje zapovedi prestopi, če smrtno greši — nima nič ljubezni božje; gorkoméer stoji na ničli ali pri posebno hudobnih še globoko pod ničlo. Če jih v majhni reči prelomi, če majhni greh stori, ima le malo ljubezni do Boga; gorkoméer sicer stoji nad ničlo, vendar pa toliko bližje ničli, kolikor bolj je odpustljivim grehom vdan.

Pa o tem prvem gorkoméru ne bom dalje govoril, pač pa vam hočem druga dva bolj natančno popisati.

1. Drugi gorkoméer je potrpežljivost; to se pravi: Kdor zavoljo Boga nič noče potrpeti in prestati, pri tistem gorkoméer stoji na ničli, tak nima nič ljubezni do Boga; kdor zavoljo Boga le malo kaj potrpi, ima malo ljubezni; kdor pa veliko ali vse zavoljo Boga potrpi, tak ima veliko ali popolno ljubezen do Boga.

Preljubi! če ta termometer nastavimo na življenje Jezusovo, bomo videli, da stoji do najvišje stopinje, tako da višje stati ne more. Jezus je iz ljubezni do svojega nebeškega Očeta in iz usmiljenja do nas toliko prestal in pretrpel, da več pretrpeti ni mogel. On je trpel toliko rev in težav, toliko tepenja in ran, toliko bridkost in žalost, in slednjič grenko in sramotno smrt na križu, da je kupo trpljenja do zadnje kaplje izpil. — S tem je pa tudi merilo dal naši ljubezni in jo je tudi z besedami označil, rekoč: *Večje ljubezni pa nobeden nima, kakor če dá svoje življenje za svoje prijatelje* (Jan. 15, 13). Po tem izgledu so se ravnali aposteljni, mučeniki in drugi svetniki, ki so iz ljubezni do Boga vse težave, vse preganjanje in zasramovanje, vse muke in tudi najgrozovitnišo smrt radi in z voljo trpeli in prestali. Kar sv. Pavel o pravičnih stare zaveze piše (Hebr. 11, 35—38) koliko so trpeli v moči vere, to še veliko bolj velja o mučeniških, ki so iz ljubezni do Boga: *zasramovanje in tepenje trpeli, zraven tudi železje in ječe, ki so bili kamnjani, prežagani, skušani, s mečem umorjeni; ki so okrog hodili v kožuhih in kozjih kožah, ubožni, stiskani, zatirani, katerih svet ni bil vreden; ki so se potikali po puščavah, po gorah in brlogih in podzemeljskih jamah.*

In katera reč je bila, kakšen nagib, da so vse to trpeli, z veseljem trpeli? To je bila ljubezen. Zares nad aposteljni in mučeniki vidimo, kako resničen je izrek sv. pisma: *Ljubezen je močna, kakor smrt!* (Vis. pesem, 8, 6.) Kakor se smrti nihče ne more ustaviti, tako tudi prava ljubezen nobenih ovir ne pozna in se tudi smrti ne ustraši. Mučeniki se niso kar nič obotavljali, ljubezen Jezusovo, ki jo je s svojim trpljenjem in smrtjo pokazal, enako tudi s trpljenjem in če treba tudi s smrtjo povrniti, kakor lepo piše sv. Avguštin: *Po izgledu svojega načelnika (Kristusa) so pretrpeli zaničevanja, so prenašali zasmehovanja, se niso bali trpenja in kolikor so pred smrtjo muk prestali, toliko so pred seboj daritev poslali. V premišljevanji nebeškega veselja se niso ogibali nevarnosti, se niso ustrašili nikakoršnih muk in če bi bili tudi tisoč življenj imeli, bi bili vsa radi dali.*

Zatorej se ne smemo čuditi, da aposteljni in mučeniki v najgrozovitniših mukah niso kar nič zdihovali in ječali, ampak da so še celo veselili se in prepevali. Če sv. Lavrencij na razbeljenim ražnji poje in trinoge prosi, da naj ga še na drugo stran obrnejo, da bo ves pečen, nam vzrok pové sv. Leon papež, ki pravi, da je bil ogenj božje ljubezni, ki je v srcu sv. Lavrencija gorel, hujši in močnejši, kakor oni, ki je zunaj žgal!

In če se ljubezen starišev do otrok, ali pa mladih ljudi med seboj po tem meri, kaj in koliko eden za družega storé in trpé; se mora enako tudi ljubezen do Boga po tem meriti. — Kaj pač priganja dobrega očeta, da toliko dela in se trudi, da malo spí in slabo jé, kakor ljubezen do otrok? In kaj navdaja zaljubljenega mladeniča, da tako pridno dela, da včasih tako daleč v vas hodi, da katerikrat tudi zasramovanje rad trpi, kakor ravno njegova ljubezen, ki jo ima do izvoljene družice? — Enako, ljubi moji! pa tudi kristijan pokaže svojo ljubezen do Boga po tem, kolikor več ali manj iz tega namena dela in trpi! — Koliko je, postavim, pretrpel sveti apostelj Pavel. Koliko dežel je prehodil, koliko morij je prevesljal, koliko narodov spreobrnil, in še mu ni bilo dovolj. — Enako sv. Ignacij, sv. Frančišek Ksaverij itd. Kaj jih je vendar gnalo, kaj misijonarje še zdaj goni? Ali ni to ljubezen, ki se nobene zapreke ne ustraši? Zares kjer je ljubezen, velike reči dovrši, in ako jih ne, ni ljubezen.

Hočeš torej, ljubi moj! vedeti, ali res Boga ljubiš in koliko ga ljubiš, postavi gorkomér potrpežljivosti na svoje srce in glej, koliko kaže! Ako zavoljo Boga nič nočeš potrpeti, nič prenesti, ampak se kregaš, huduješ in preklinjaš, potem stoji tvoj termometer na ničli,

ali še nižje; to se pravi: ti nimaš nič ljubezni do Boga; ako le malo in včasih potrpiš, potem imaš malo ljubezni; ako pa veliko in vselej potrpiš, in si pripravljen vse in tudi smrt za to trpeti, potem termometer stoji visoko, potem imaš veliko, popolno ljubezen božjo!

2. Tretji gorkomér ljubezni do Boga je zatajevanje. — In se zopet more reči: Kdor se nič ne zatajuje, kdor si iz ljubezni do Boga ničesa ne odreče, nobenega veselja, nobene prijetnosti, takega gorkomér stoji na ničli, tak nima nič ljubezni do Boga; kdor se malo ali le včasih kaj zataji, tak ima majhino ljubezen do Boga; le kdor se veliko zatajuje, tak ima veliko ljubezen do Boga.

Ljubezen je močna kakor smrt. Te besede sv. Gregor papež tudi tako razlaga, da: kakor smrt človeka od vsega loči, kar mu je na tem svetu ljubo in drago; tako mora tudi tisti, ki Boga zares in močno ljubi, vsemu se raje odpovedati, vse raje zapustiti, kakor Boga le kdaj žaliti.

In v tem oziru imamo nad svetniki res prelepe izgled prave ljubezni do Boga. Zapustili so stariše, brate in sestre; prijatelje in domačijo, denar in bogastvo, imenitnost in čast, z eno besedo — vse, kar svet išče, ceni in ljubi.

Pa ne samo svetniki so nam v tem izgled, ampak tudi stariši v svojem obnašanju do otrok, kako se ljubijo med seboj. Poglejte, postavim, skrbno mater! Ona sebi pritrga najboljše grizljeje in jih otrokom dá; raje sama strada, da otroci lakote ne trpé. In koliko se zatajujeta zakonska, ako imata resnično ljubezen, da bi se ne kalil domači mir!

Pa še več. Tudi neumna žival z zatajevanjem kaže ljubezen do zaroda. Poglejte, postavim, kokljo! Ko sedi, skoraj nič ne je in kadar se piščetom živež potrese, ona le malo pokusi, vse malim privoščiči in prepušča!

Zdaj pa sami sklepajte. Živina kaže ljubezen z zatajevanjem; zakonski in prijatelji tako, stariši do otrok tako: ali potem kristijan svoje ljubezni do Boga ne bo tudi s tem kazal, da si bo kaj pritrgal, kaj prijetnega (posebno kaj pregrešnega) zavoljo njega odrekel? Dà, dà, je že tako! Brez zatajevanja je ni ljubezni do Boga. Kolikor več pa si kdo odreče, kolikor bolj se zatajuje zavoljo Boga, toliko višje stoji njegov gorkomér, toliko večja je njegova ljubezen do Boga. Hočeš tedaj vedeti, ljubi moj! kako je s tvojo ljubeznijo, nastavi ta gorkomér na svoje srce in glej, koliko kaže. Ako si nikoli nič ne odrečeš zavoljo Boga, ako vedno le po svojih spačenih željah živiš, ako le po posvetnem razveseljevanju hrepeniš: potem stoji tvoj gorkomér

na ničli, ti nimaš nič ljubezni do Boga; ampak ti le sebe in posvetno ljubiš! Ako si pa le malokdaj kaj malega pritrgaš, imaš majhino ljubezen; in le če si večkrat in mnogo in v mnogih rečeh pritrguješ in se zatajuješ: potem imaš zares tudi veliko ljubezen do Boga!

Preljubi! Ljubezen je ogenj, in kolikor bolj ta ogenj gori, toliko višje tudi gorkomer stoji. Oh, kako nas osramotuje v tem izgled svetnikov. Slišali smo že, kako je gorel ljubezni božje sv. Pavel, ki ni samo toliko delal in trpel, ampak tudi pripravljen bil, se izveličanju odpovedati, ko bi mogel s tem svoje brate (jude) rešiti! Kakšno veliko ljubezen je imel sv. Avguštin, ki se je spreobrnem vsem prijetnostim odpovedal! Zato ga slikajo z gorečim srcem! Ali pa sv. Filip Nerijski, ki je imel tako vročo ljubezen do Boga, da mu je ta notranji ogenj dve rebri vzdigoval in da je včasih mislil, da mora zgoreti!

Najlepši izgled pa nam je v tem gotovo sv. Frančišek Serafski. Ne imenuje se zastonj tako. Angelti sicer vsi Boga ljubijo, ali je vendar tudi razloček med njimi. Najbolj ga ljubijo in tako rekoč v ljubezni do Boga goré in plamté Serafini, zato tudi na najvišji stopnji stojé. Če je tedaj katoliška cerkev sv. Frančišku ta slavni priimek dala, je hotla s tem naznaniti, da je ta svetnik imel tako gorečo in veliko ljubezen, kakor kak Serafin. Ne samo, da je zavoljo Boga zapustil očeta in mater, dom in kupčijo, bogastvo in čast, nevesto in slavo: ampak je tudi take ljubezni gorel do Boga, da je šel na Turško želeč za sv. vero svojo kri preliti. In ker tega ni dosegel, je sicer želel kolikor največ trpeti, in s trpljenjem svojo ljubezen do Jezusa skazati in povračevati. In te želje mu je Jezus tudi spolnil. Ko je leta 1224. štirideset dni na gori Alverniji se postil v čast sv. Mihelu in Kristusovo trpljenje premišljeval, se mu prikaže okoli praznika povikšanja sv. križa nebeški seraf v veliki svitlobi s šestimi perutami noseč podobo križanega Jezusa. In zdajci so šli žarki od Jezusovih ran na zadevne kraje Frančiškovega telesa in je začutil nepopisljivo veselje v svojem srcu, ob enem pa tudi take bolečine, da je mislil, da mu je umreti. Tudi so se prikazale rane na njegovem telesu. — To prikazen je potem sam razodel in veliko oseb se je z lastnimi očmi prepričalo o resnici Kristusovih ran na Frančiškovem telesu. Katoliška cerkev je v spomin na to poseben god postavila, ki se obhaja 17. septembra.

Jezus je prišel na zemljo in je ogenj doli prinesel, ter hoče, da se vname (Luk. 12, 49). Preljubi! ali gori pač ta ogenj božje

ljubezni v naših sreih? Nastavimo gorkomér potrpežljivosti in zatajevanja na svoja srea in bomo precej videli, če res gori ta ogenj in kako da gori. — Ako zavoljo Boga nič ne potrpiamo in se nič ne zatajujemo, potem, kakor sem rekel, stoji gorkomér na ničli in ljubezni božje ni v našem srcu. Ako le malo trpimo, ako se le malo zatajujemo, potem je naša ljubezen do Boga tudi le majhna. Ako pa veliko in radi trpimo; ako se zelo in pogosto zatajujemo, potem imamo tudi veliko ljubezen do Boga v svojem srcu! Večjidel pa moramo vsi spoznati, da je do zdaj ta ogenj božje ljubezni celo premalo in preslabo gorel in naš gorkomér komaj kaže kakih par stopinj. To mora boljše biti. — Zatorej prosimo tebe, o Jezus, ki si ogenj prinesel na zemljo, vžgi ta ogenj svoje ljubezni v naših sreih, kakor si ga vžgal v srcu svojega služabnika sv. očeta serafinskega ali pa v srcu velikega apostelja sv. Pavla, da bomo mogli z njim vred reči in spoznati: da ne smrt ne življenje, ne angelji ne poglavarstva, ne oblasti, ne sedanje ne prihodnje, ne moč, ne visokost ne globočina, ne druga stvar nas ne bo mogla ločiti od ljubezni božje, katera je v Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen. Jan. Ažman.

2. Ljubezen do Boga.

Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca. Ta je največja zapoved. (Mat. 22. 37.)

A. 1. Včeraj je bil god sv. Evstahija. Bil je lovec ... pagan ... jelen se prikazal, božje razpelo med rogovi ... mučenik in svetnik.

2. Iz tega nauk: Vse je prazno ... vsako razveseljevanje je nečimrno ... Le Jezusu služiti, Boga ljubiti je zveličavno. Zato nas Jezus danes uči: *Ljubi Gospoda svojega Boga* ... (ut supra).

3. Tudi nam se prerado zgodi, da dirjamo za veseljem ... ljubimo minljivost sveta ... na Boga našega Gospoda pa radi pozabimo, ter se stavimo v nevarnost večnega pogubljenja. Zato vam želim danes govoriti: o ljubezni do Boga. Ljubiti Boga je naša prva dolžnost, zato pomislimo: 1. da moramo Boga spoznati, in 2. ljubiti.

B. 1. *Bedak govori v svojem srcu: „Ni Boga.“* (Ps. 52, 1.) Še zdaj so taki neumneži ... pa itak je Bog, in sicer a) nevidljiv, čist duh ... povsod ... Orglje je mojster naredil, ravno tako uro ... hlapon vodi voznik ... če ga tudi ne vidiš, vendar

je; neumnež bi bil, ki bi tajil uri, orgljam mojstra . . . naravi pa Boga . . . Bog vodi solnce, mesec, zvezde . . . Nevidljiv je Bog, da se ga ne bojimo preveč, da ga poželimo videti v nebesih, ga ljubiti. Ta je največja zapoved: *Ljubi Boga* . . . Nevidljiv je Bog, da ga zlobneži ne napadajo, mučijo . . . Hudobneži bi ga topli . . . tožili . . . križali . . . *Kralju pa večnosti, neumrljivemu, nevidnemu, samemu Bogu bodi čast in slava na veke!* (I. Tim. 1, 17.)

b) Bog je pa tudi vidljiv. — Prikazal se je sv. Evstahiju in mu govoril: „Jaz sem Kristus . . . (Leg.) Mi vidimo Boga — Jezusa na sv. križu (god povišave sv. križa je bil pretečeno nedeljo). Sin božji je postal človek vidljiv . . . hodil . . . učil . . . stopil na sv. križ, da ga vsakdo lahko vidi . . . Boga — Jezusa gledamo v altarskem zakramentu . . . Danes je nedelja kvatrnica, ko še posebej molimo Jezusa v presv. rešnjem Telesu . . . Tu je pravi živi Bog . . . pravi človek . . . naš Odrešenik . . . V vidni podobi belega kruha zakriva svoje nebeško veličastvo . . . „Živa vera nam spričuje, kar ne vidijo oči — da v altarskem zakramentu Jezus — Bog živi!“

2. Tega Boga moramo ljubiti, α) da spolnimo največjo in poglavitno zapoved. Farizej Jezusa vpraša, katera je prva zapoved . . . *Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca* . . . *Ta je največja in prva zapoved.* (Mat. 22, 37.) In zopet: *Ako me kdo ljubi* (pravi Jezus), *bo moje besedo spolnoval, in Oče moj ga bo ljubil, in bova k njemu prišla, in pri njem prebivala. Kdor mene ne ljubi, ne spolnuje mojih besed.* (Jan. 14, 23—24.) Dobri otroci iz ljubezni do roditeljev spolnujejo radi njihova naročila . . . mi pa zapovedi božje, ako hočemo biti dobri otroci nebeškega Očeta. β) Kje pa ljubiti Boga? . . . Povsod: misliti nanj, koprneti po njem, moliti ga . . . Sv. Jožef Kopert. moli na bregu . . . sv. Rozalija na pečini . . . sv. Frančišek Ksaverij na obrežju morja . . . Na različnih krajih so svetniki kazali ljubezen do Boga . . . vsi pa najrajše pred sv. rešnjim Telesom . . . Sv. grofica Ferija je cele ure klečala . . . molila . . . in je rekla: „Celo večnost bi rada tukaj klečala, kjer je tisti Jezus, ki je v nebesih veselje angeljev in svetnikov.“

C. Danes imamo god sv. Mateja, apostola, ki je iz ljubezni do Boga — Jezusa svojo kri pretil . . . dobil zato nebeško krono . . . Mi pa malo ljubezni do Boga . . . *Oj večna lepota, moj Bog, moramo danes s sv. Avguštinom jokati, kako pozno sem te začel ljubiti.* Ker nas ljubi Jezus danes tako milo opominja: *Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca* . . . čemo posvetno, grešno ljubezen

zavreči . . . in začnimo ljubiti Jezusa . . . še ta kratki čas našega življenja. — Pred sv. rešnjim Telesom čemo radi klečati, da svojo zamudo popravimo . . . in da bi milega Jezusa nekđaj tudi v nebesih gledati smeli. Amen.

Simon Gaberc.

Osemnajsta nedelja po binkoštih.

I. Moremo in moramo za zveličanje svojega bližnjega skrbeti?

In glej, prinesli so mu mrtvoudnega, ležečega na postelji.

Mat. 9, 2.

Neizmerno veliko dobroto je Jezus skazal mrtvoudnemu, ker ga je ozdravil dvojne hude bolezni, telesne in dušne. Da je bila njegova telesna bolezen silno huda, se razvidi iz tega, ker bolnik ni mogel sam priti k Jezusu, marveč ga je bilo treba prinesiti in sicer kar na bolniški postelji. Da je bila pa tudi dušna bolezen hromovega moža jako pekoča, lahko sodimo po tem, ker ga je Jezus ravno zavoljo te najprej potolažil, rekoč: *Zaupaj, moj sin, tvoji grehi so ti odpuščeni!* Kaj bi mu bilo tudi pomagalo telesno zdravje, ako bi bila grešna duša ostala bolna? Dà, velika dobrota je telesno zdravje, a še brez mere večja je dušno zdravje, čista vest! Kako srečen je šel tedaj ta mož od Jezusa domov! Še celo dobri ljudje so bili veseli njegove sreče: *Množice, to videti, so strmele in častile Boga.*

Vendar danes ni tolikanj moj namen obširnije prevdarjati srečo čudežno ozdravljenega in grehov očiščenega bolnika, marveč na one može, kateri so bili bolnika prinesli k Jezusu, hočem vaše oči in misli obrniti. Sv. evangelist Marka nam pové še, da so bili štirje možje in ker ga zavoljo velike množice niso mogli do njega privesiti, so streho odkrili in so posteljo z bolnikom doli spustili. (Marka 2, 3 id.; prim. Luk. 5, 18.) Po dobrohotnem prizadevanju teh vrlih mož je torej mrtvoudni pri Jezusu zadobil svojo telesno in dušno zdravje. K zvestemu posnemanju teh štirih mož vas hočem opominjati danes, da bi tudi vi z enako vnemo skrbeli ne tolikanj za telesno marveč za dušno zdravje — za zveličanje svojega bližnjega. Mnogo je namreč ljudi, kateri mislijo in govorijo: „Kaj meni drugi mar? da le sam svojo dušo rešim; vsak naj skrbi sam za se! Mašniki in duhovni pastirji naj skrbijo za zveličanje ljudi.“ Res je to, da smo

duhovni v prvi vrsti k temu poklicani, in gorjé nam, ko bi to svojo dolžnost zanemarjali! Toda vedno ostane tudi resnica, kar govori sv. Duh že v stari zavezi: *Bog je vsakateremu zapovedal za bližnjega skrbeti.* (Sir. 17, 12.) Kakor so oni štirje možje hromovega k Jezusu prinesli, tako si moramo tudi mi vsak po svojem stanu, vsak po svoji moči prizadevati, da veliko grešnikov k Jezusu privedemo, veliko duš Jezusu pridobimo. Dokazal vam bom torej: da nam je vsem mogoče in da smo dolžni za zveličanje svojega bližnjega skrbeti.

I. Kako nam je mogoče za zveličanje bližnjega skrbeti? Vse pomočke, s katerimi moremo to blagodejno nalogo vspešno izvršiti, lahko povem s tremi besedami: opominjevanje, izgled in molitev. Z ljubeznjivim svarjenjem in opominjevanjem vabimo bližnjega k Jezusu; z lepim izgledom, s katerim to dejanjsko potrdimo, kar smo mu z besedo rekli, ga takorekoč vlečemo in silimo k Jezusu; z gorečo molitvijo pa mu pri Jezusu milost sprosimo — ga takorekoč pred Jezusa postavimo. Saj razun svetih zakramentov je to vse, kar moremo tudi mi mašniki storiti za zveličanje ljudi. Pa povejte, ali ni res to troje mogoče vsakemu izmed vas? Povejte mi, ali je le eden izmed vas, ki bi ne mogel opominjati, ne mogel dobrega izgleda dajati, ne mogel moliti? O, večkrat to še lahko vi z večjo koristjo in z boljšim vspehom storite, kakor pa mi duhovni.

a) Koliko lahko storite za izveličanje duš z ljubeznjivim podučanjem in svarjenjem! *Jaz, tako je rekel nekoč sv. Krizostom svojim poslušalcem, nisem vedno pri vas. In če nam tudi včasih daste priliko, da vas moremo spominjati na vaše dolžnosti, pa znabiti od nas ne vsprejmete tako blagovoljno, ali pa kmali spet pozabite, kar smo vam rekli.* Vi, dragi poslušalci, pa imate svojega bližnjega vedno poleg sebe in imate vsak dan, vsako uro priložnost pospeševati njegovo dušno zveličanje. Vi imate otroke, posle in podložne, kateri z vami živijo v eni hiši in pri katerih si lahko izvolite najpripraviši čas, kadar so najbolj vsprejemni za vaš svét in vaš opomin. Imate brata, sestro, moža, ženo; le-ti vas ljubijo, ali si vsaj lahko naklonite njihovo ljubezen; ali jih tedaj ne morete opominjati in jih odvrniti od nevarnosti, katera jim preti, — od grešne priložnosti ali zveze, katera jim je nevarna, — od greha, ki ga hočejo storiti? Imate prijatelja, človeka, kateri vam zaupa, kateri vas rad posluša, kateri vas je še takrat poslušal, ko ste ga k hudobiji napeljevali. Ali vas ne bode tudi takrat poslušal, ko ga opominjate in prosite, naj le na

poštenost gleda, naj se vedno varuje hudega in prav dela ter pred vsem drugim poskrbi za zveličanje svoje duše? On vas rad spremlja na take kraje, kjer se ne godi vse pošteno in nedolžno, ali vas ne bo tudi ravno tako lahko spremljal, če ga povabite, naj gré z vami v cerkev k pridigi, k spovedi, k mizi Gospodovi ter k drugim cerkvenim pobožnostim? Morebiti ste celo uradna oseba ali soséskin mož in imate sicer oblast drugim zapovedovati; o koliko dobrega lahko storite in koliko hudega lahko zabranite, koliko duš lahko rešite po svojem stanu! Imate večkrat še posebne prilike, ko lahko delujete za dušni blagor vse soseske, vsega naroda, vsega cesarstva, n. pr. ob času volitev.

Pa se morebiti izgovarjate: „Saj delam tako; saj opominjam, svarim, kregam, — a vse nič ne izda, vse je zastonj!“ Ali pa veš tudi, predragi prijatelj, zakaj je tvoje učenje in svarjenje zastonj in brez povoljnega vspeha? Znabiti ne švariš z ljubeznijo in krotkostjo, morebiti opominjaš z robotimi, trpkimi in razžaljivimi besedami; morebiti ne svariš dovolj resnobno in z oblastnim povdarkom, ali pa ne o pravem času, ali pa se prehitro naveličaš. Posebno pa se mi zdi, da to, kar z lepo besedo zidaš, zopet podiraš s slabim izgledom; zdi se mi, da tako ravnaš, kakor nekateri ljudje, ki drugim velevalo, naj bodo tiho, sami pa delajo še vse večji šum in vrišč nego oni, katerim tihoto ukazujejo; delaš kakor zvonovi, ki vedno vabijo v cerkev — druge, sami pa le v zvoniku visijo in se ne ganejo; ali pa, kakor Zveličar sam pravi, smo večkrat podobni tistim hinavskim farizejcem, kateri drugim nakladajo težka bremena, sami pa še s prstom ne ganejo, da bi jih premaknili.

b) To poslednje me pa opomni družega posebno izdatnega pomočka, Jezusu duš pridobivati: lepega izgleda. Lep izgled — to je najlepša in najvspešniša pridiga, s katero lahko vsi, povsod in ob vsakem času bližnjega opominjamo k dobremu. *Pot pravičnosti je kakor svitla luč* (Preg. 4, 18.), katera nam ne kaže samo, kod naj hodimo, marveč nas tudi milo vabi, naj stanovitno za njo hodimo. Tega ste se že gotovo sami prepričali. Gotovo ste že imeli priliko občevati s človekom, kateri je bil v resnici pobožen, zares blaga duša, pravičen kakor zlata tehtnica, goreč v spolnovanji svojih dolžnosti, ponižen, krotek in ljubezniv ter v vsem svojem vedenju nedolžen in plemenit! Vprašam vas, ali se vam ni nekakšno milo storilo v navzočnosti takega blagega in svetega človeka? ali se vam mar ni tiha solza utrnila v očesu in ste sami pri sebi vzdihnili: „Oh, zakaj nisem jaz tak?“ Povejte mi, ali vas ni res neka skrivna

moč priganjala, ako ste že več časa s takimi istinito dobrimi ljudmi imeli opraviti, da bi še vi postali njim enaki; ali se niste nekakšno samih sebe sramovali vpričo takih brezmadežnih duš?! Vidite, s tako lučjo, s kakoršno so ti dobri kristijani vam posvetili, tudi vi lahko družim svetite. In če spolnite Jezusov opomin: *Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela*, potlej se bode spolnila tudi dostavljena obljuba, *da bodo hvalili vašega Očeta, kateri je v nebesih*, da bodo tudi sami postali dobri, pošteni, bogoljubni kristijanje!

S tako pridigo — z lepim izgledom, predragi moji! so naši predniki, so prvi kristijanje nevernike spreobračali k sveti veri Kristusovi. In če sedaj ne slišimo o tako ganljivih spreobračanjih, je gotovo temu najbolj vzrok to, ker sedaj ljudje nič več ne živijo tako lepo in spodbudno, in ker — smem reči — večinoma bolj na to delajo, da bi s slabim izgledom bližnjega pogubili, kakor pa z dobrim ga Kristusu pridobili. V prvih časih krščanstva je bilo zadosti, da je pagan zagledal sveto življenje kristijanov in pridobljen je bil; sedaj pa je zadosti, da nedolžen kristijan vidi razuzdano pohujšanje mnogih kristijanov — in zgubljen bo v kratkem! Ravno od tod tudi izhaja, da mi mašniki tolikrat zastoj učimo in svarimo, zastoj pridigamo, ker naših naukov ne podpirate z lepim izgledom, marveč še s pohujšanjem zadušujete dobro seme besede božje v srcih poslušalcev. Dà, v vaših rokah, predragi, je vseh naših naukov! Seme besede božje, ki ga mi pokladamo v šoli v mlada srca vaših otrok, bode le tedaj zaželeni sad obrodilo, ako vi stariši pospešujete z lepim izgledom krepko rast; naše besede tukaj v cerkvi večkrat le pričnejo pravo poboljšanje, dozorelo pa bode še le ob svitli in gorki luči lepih izgledov. O koliko duš je Kristusu pridobil prekrasni izgled sv. Pavla, sv. Alojzija, sv. Franciška, sv. Uršule itd.!

e) Pa še en pomoček nam je na razpolaganje, ako imamo dobro voljo Kristusu duš pridobivati, namreč molitev. Goreča molitev je še najizdatniši in ob enem najlažji pomoček zveličanje bližnjega pospeševati. Z le-tem edinim pripomočkom lahko več dosežete nego pridigar s svojimi govori, kajti *molitev pravičnega*, pravi sv. Jakob (5, 16), *veliko premore*, dà, vse premore pri Bogu, ako je stanovitna in goreča. Zato apostelj pristavi: *Molite eden za drugega, da boste ohranjeni, zveličani!* Molitev torej ne pomaga le samo nam v zveličanje, marveč nam pomaga tudi svojih bratov zveličanje pospeševati. *Ko bi Štefan ne bil molil*, pravi neki cerkveni učenik, *bi cerkev tudi ne imela sv. aposteljna Pavla*. In komu se imamo zahvaliti za

druzega velikana sv. katoliške cerkve — za sv. Avgušтина? Ali mar ni bila njegova sveta mati Monika, ki ga je slednjič od Boga izprosila z neprenehljivimi prošnjami in solzami? To hvaležno prizna svetnik sam. *Dvakrat je bila (pravi) moja mati! Mati mi je bila, ker me je svetu rodila; pa še bolj je bila mati, ker me je z molitvijo rodila tebi, o Gospod, in tvoji cerkvi.*

Glejte, preljubi poslušalci, kako tudi vi lahko ob vsakem času, na vsakem kraju, celo v samoti in med delom pospešujete zveličanje svojega bližnjega, Jezusu duš pridobivate, greh zabranjete in grešnike k pokori pripravljate: ako namreč molite, molite najprej za one, kateri morajo po svojem stanu skrbeti za poboljšanje in zveličanje duš, za nas mašnike in pridigarje, in če tudi molite za zveličanje svojega bližnjega, posebno če molite stanovitno in s trdnim zaupanjem. To je tudi spoznal veliki apostelj sv. Pavel, ker kristijane, katere je bil spreobrnil in krstil, tolikrat in tako prisrčno prosi, naj bi molili zanj. *Bratje! molite za nas*, prosi tako lepo v listu do Tesaloničanov (2. Tes. 3, 1), *da bi se beseda božja razširjala in poveličevala, kakor tudi pri vas.* Ako se tak velik svetnik svojim vernim priporoča v molitev, koliko več vzroka imam jaz, preljubi bratje in sestre, prositi vas, da molite za-me in s svojo pobožno molitvijo vsi podpirate moje slabotno prizadevanje, da bode beseda božja, katero že toliko časa oznanujem, kaj pripomogla k božji časti in k zveličanju tistih, katerim govorim. In ko bi že meni ne hoteli skazati te ljubezni, češ, da je ne zaslužim: ali je ne boste skazali vsaj družim svojim bratom in molili za nje? Ker veste, da molitev pravičnega veliko premore — vse premore pri Bogu: molite torej veliko, molite za nedolžne, da bi ohranili belo obleko svete čistosti do konca svojih dni, molite za grešnike, da bi se resnično spokorili, in molite za spokornike, da bi stanovitni ostali na poti prave pokore, katero so junaško pričeli.

II. O tem ste zdaj prepričani, da je mogoče vsem kaj storiti za zveličanje bližnjega, prevdarimo pa še nagibe, zakaj moramo pospeševati zveličanje svojih bratov. Takih nagibov je več; vse vam lahko povem z eno besedo: ljubezen, — ljubezen, katero smo dolžni Bogu, svojemu bližnjemu in tudi sami sebi. Ako ljubite Boga, ljubite tudi one, katere ljubi on kot dobri pastir, njegove ovčice; ako ljubite svojega bližnjega, ljubite pred vsem njegovo dušo; ako slednjič ljubite sami sebe in svoje zveličanje, trudite se tudi za zveličanje drugih.

a) Bog ljubi duše. *Ti vsem zanašaš . . . o Gospod, ki ljubiš duše.* (Modr. 11, 27.) Tako zelo jih ljubi, da pri vseh svojih delih nima razun svoje časti nobenega družega namena kakor zveličanje duš. Propad celih kraljestev, dà, celega sveta mu ni toliko kakor zguba ene same duše. Zveličanje duš ga je nagnilo, da je človek postal; ljubezen do neumrljivih duš ga je nagnila, da je umrl grozovite smrti na križu: duše je torej višje cenil nego lastno svoje življenje, ki ga je daroval za nas. *Jezus Kristus*, pravi apostelj, *je prišel na svet grešnike zveličat* (I. Tim. 1, 15), duše reševat in posvečevat. Na to je bilo obrneno vse njegovo prizadevanje, vse njegovo govorjenje in dejanje; le na to so merili vsi njegovi svèti, njegove zapovedi, njegove milosti, njegovi zakramenti; le to hoče doseči z vsem, kar nam v svoji sv. cerkvi ponuja vse dni do konca sveta.

Kristijani! ako Bog sam, najmodrejši Bog zveličanje naših duš tako visoko ceni: ali morete pač vi še kaj večjega, njemu še kaj prijetnišega storiti, kakor če si prizadevate po svoji moči za rešenje duš? Še več rečem: nihče ne more reči, da v resnici Boga ljubi, ako mu dušno zveličanje svojega bližnjega ni nič mar! V kako tesni zvezi da je to dvoje: Boga ljubiti in delovati za zveličanje duš, nam je Kristus sam prelepo pokazal s tem, da je sv. Petra trikrat poprašal, ali ga resnično ljubi, predno mu je izročil oskrbljevanje svoje črede z besedami: *Pasi moja jagnjeta, pasij moje ovce!* To, kar je Gospod rekel prvaku svojih aposteljnov, tudi nam vsem velja kolikortoliko. Tudi tebi, krščanski oče, krščanska mati, govori: „Ako me res ljubiš, *pasij moja jagnjeta*, — skrbi za otročiče, katere sem ti izročil!“ Tudi tebi, krščanski vzgojitelj in učitelj, ljubeznivo govori Jezus: „Ako me ljubiš, *pasij moja jagnjeta*, — skrbi za nedolžnost ljube mladine, katero sem tvojim rokam prepustil!“ Zlasti vsem predstojnikom in oblastnikom govori Jezus: „Ako me ljubiš, *pasij moje ovce*, — skrbi, da se ne pogubé duše onih, katere sem tvoji oblasti izročil!“ Sploh vam vsem kliče Jezus: „Ako me ljubiš, *pasij moje ovce*, — čuj nad svojim bratom, nad sestro svojo, da ne pogubi svoje duše, katero sem odkupil za predrago ceno svoje rešnje krvi!“

b) Posebno pa nas priganja prava krščanska ljubezen do bližnjega za njegovo dušo skrbeti. To pa zlasti iz dveh vzrokov. Kdor je v pomanjkanji ali v kaki drugi potrebi, katera zadeva telesne in časne reči, navadno prosi pomoči pri ljudeh, večkrat še z veliko silo in nadležnostjo; grešnik pa se večkrat kar nič ne zmeni za nesrečno stanje svoje duše in za veliko nevarnost večnega pogub-

ljenja in ker potrebe ne čuti, tudi ne prosi pomoči za svojo ubogo dušo. Kakó dobro delo torej stori, kdor se tacega zapuščenega in zanemarjenega dušnega reveža usmili in ga na pravo pot privede. Drugič so telesne nadloge, n. pr. lakota, ubožstvo, bolezen itd. za človeka le majhno zlo, katero, če ne prej, vsaj ob smrti preneha, in če se potrpežljivo prenaša, služi večno plačilo; greh pa je pravo zlo, največje gorjé, ki lahko pripravi človeka ob večno srečo in mu nakoplje večno pogubljenje. Kolika sreča torej, ako se dobi dober prijatelj in podá rešilno roko nesrečniku, ki je že na robu peklenskega brezdna in ga pridobi za nebesa!

O kristijan, ali te to ne bo k usmiljenju nagnilo? Ali boš mar tudi ti klical z divjim Kajnom: „Ali sem jaz varuh svojega brata?“ Ko bi videl, da je tvoj brat, tvoja sestra, tvoj prijatelj v smrtni nevarnosti, ali bi ne priskočil in ga rešil? In glej, on je še v stokrat večji nevarnosti, smrtni greh storiti, v smrtnem grehu ostati in večno pogubljen biti, — ali mu ne boš prihitel na pomoč in ga potegnil izpred peklenskega žrela? Oče, mati, ako vidita, da je vajin sin, vajina hči v nevarnosti potopiti se, — ali ne bosta urno priskočila in rešila svojega otroka? Kako pa moreta vendar mirno gledati, ko se vajin otrok pripravlja skočiti v morje večnega pogubljenja? In ti, kristijan, še praviš, da ljubiš svojega bližnjega, in vendar nočeš ničesar storiti, da bi ga obvaroval največje nesreče!

c) Zelo slabo torej spolnuje zapoved ljubezni do bližnjega, kdor mu noče pripomoči k zveličanju; a tak človek tudi s a m e g a s e b e ne ljubi prav, in sicer zato ne, ker si s tem nakoplje veliko škodo in odgovornost in ker se oropa velikega dobička. Prav posebno škodo in odgovornost si nakopljejo stariši, učitelji, gospodarji in gospodinje ter vsi predpostavljeni, kateri zanemarjajo dušno zveličanje onih, kateri so jim od Boga samega v varstvo izročeni. Iz njihovih rok bode Bog terjal vse one duše, katere se pogubijo po njihovi krivdi in zaničnosti. (I. Moz. 9, 5.) — Vsi pa se oropamo prav velikega dobička, ako ne pospešujemo dušnega blagra svojega bližnjega. *Imed vseh božjih opravil*, pravi neki sv. mož, *ni nobeno bolj božje in imenitniše, kakor z Bogom sodelovati za zveličanje duš*. In nobeno dejanje nam ne donaša tolikega dobička, kakor če duše svojih bratov rešimo in jih privedemo v nebeško veselje. Ko bi si privojskovali najslavniša cesarstva in najbogatejše dežele, ko bi si pridobili celi svet, nismo storili s tem tako imenitnega dejanja, kakor če smo dušo svojega brata za nebesa pridobili, ker s tem rešimo tudi svojo lastno dušo, kakor nam spričuje sveti apostelj Jakob: *Naj vé, da kdor*

grešnika vrne od njegove krive poti, bo rešil njegovo dušo od smrti in pokril veliko število grehov (Jak. 5, 20). Če torej grešnika za Boga pridobite, ste s tem pridobili njemu večno kraljestvo, ob enem pa tudi sebi toliko milosti, da morete s pravo pokoro pokriti tudi veliko število lastnih grehov.

Pa še ena reč nas mora posebno vživo k temu priganjati. Kdo izmed nas namreč ni že komu kaj škodoval na duši? Kako lahko in hitro se bližnjemu dá kako pohujšanje, zdaj s kako besedo, zdaj z opuščanjem dobrega, zdaj z neprevidnostjo ter zlasti s pomanjkanjem lepega izgleda! Temu se najboljši ljudje ne morejo izogniti. Kako hočemo to škodo boljše popraviti, nego s tem, da goreče delamo za zveličanje duš!

Današnji nauk bi vam lahko konečno pojasnil in potrdil s stoterimi izgledi iz življenja svetnikov in svetnic Božjih; pa izmed družih si izberem le en sam izgled. Ko se je sv. Ignacij Lojolan še šolal v Parizu, se je z veliko gorečnostjo trudil za spreobrnjenje grešnikov ter se posluževal v to plemenito delo raznih pomočkov. — Neki mladenič je imel grešno znanje z malo vredno žensko zunaj mesta. Ker je vedel Ignacij, po kateri poti da hodi v to prepovedano družbo, ga gre čakati, in ko ga od daleč zagleda, skoči v zamrznen ribnjak, ki je bil tam blizo in kliče: „Kam greš, o nesrečnež? Ali ne vidiš, da je že meč božje pravice nastavljen, da te zadene? Ali ne čutiš bliska, ki se pripravlja že, da ti trešči na glavo? O nesrečnež, le pojdi služiti svoji divji strasti; med tem pa bom jaz tukaj ostal in zmrzoval za te, da potolažim jezo božjo.“ To je mladega grešnika tako pretreslo, da je v sé šel in se za stalno poboljšal.

Koliko duš bi tudi mi lahko rešili, ko bi imeli toliko ljubezen in gorečnost, kakor svetniki, ali vsaj toliko usmiljenja, kakor oni štirje možje, ki so bolnika k Jezusu prinesli. Amen.

2. Odveza bolnikov.

Zaupaj sin! odpuščeni so ti tvoji grehi. Mat. 9. 2.

A. 1. Novine so poročale žalostno dogodbo, da ste se dve deklici na ledu drsali . . . led se udere in požrè mlado življenje . . . Mladina premalo pazi na svoje zdravje . . . misli, da mora tako biti . . .

2. Zato pa ravno vam, mladi ljudje, Jezus danes mladega bolnika pred oči stavi (Mat. 9, 1—8.), da se učite na ljubo zdravje

paziti in bolezní varovati se . . . Danes si zdrav in rudeč, jutri te lahko ni več! Pa tudi mi vsi imamo lep nauk . . . Ko pride bo-lezen, moramo poskrbeti pri Jezusu za odpuščanje grehov . . . za sveto odvezo, da tudi nam reče: *Zaupaj sin! odpuščeni so ti tvoji grehi.* (Mat. 9, 2.)

3. Bolniki na vse drugo radi mislijo: na „grunte“ . . . vino-
grade . . . živino . . . na svoje grehe pa radi pozabijo . . . odla-
gajo spoved . . . prepozno . . . Zato danes pomislimo: o d v e z o
b o l n i k o v.

B. Sveti apostol Pavel judom piše: *Strašno je pasti v roke živega Boga.* (Hebr. 10, 31.) Bolnik je blizo večnosti, blizo sodnika Boga . . . in to je za grešnika 1. s t r a š n o. Zgodovina spričuje . . . ne govorim o Voltêru, ki je ob smrti zarad krivovere obupal . . . omenim le samo kralja Ezekija . . . jokal . . . bal se . . . prosil . . . molil . . . (Iz. 38.) Navedem le še Davida, kralja: se boji . . . joče . . . *Presuni moje meso s svojim strahom, ker tvojih sodb se bojim.* (Ps. 118, 120.) In zopet: *Utrudil sem se v svojem zdiho vanju; vse noči perem svojo posteljo; s svojimi solzami močim svoje ležišče.* (Ps. 6, 7.) Zato sv. cerkev pri pogrebu mrličev poje: *Tremens factus sum — bojim se in trepečem, ko pride razsodba in božja jeza!* — Oh strašno . . .

2. Zato se prej greha znebiti! To je prva dolžnost vsakega, posebno bolnika, za sv. odvezo poskrbeti . . . Jezus je najprej bolniku grehe zbrisal govoreč: *Zaupaj sin, odpuščeni so ti tvoji grehi,* potlej ga je še le ozdravil . . . Kakor je bolnik resnično zvunaj bil ozdravljen, tako je bil tudi na duši resnično očiščen, odvezan . . . Kakor je prvo resnično, tako je tudi drugo gotovo . . . Jezus sam pravi: *Sprejmite sv. Duha, katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni* (Jan. 20, 22—23) in sicer pri Bogu v nebesih odvezani, kar uči mili Zveličar, govoreč: *Karkoli boste zavezali na zemlji, bo zavezano v nebesih in karkoli . . .* (Mat. 18, 18.) Resnično odpuščenje grehov po sv. odvezi uči sv. cerkev v Trid. zboru. (Sess. VI. c. 1.)

3. Torej moramo skrbeti za odvezo! Trn iz noge izvlečeš . . . madež na obleki opereš . . . bodeči greh na duši si daj odvzeti . . . v zdravju, ko čutiš slabo vest . . . idi k spovedi po odvezo . . . Vsaki dan čakajo spovednik . . . nedeljo gotovo, svetke Marijine . . . Posebno ob smrtni bolezní ne odlagaj . . . pešajo moči . . . pozabljiv . . . prepozno . . . umrješ brez sv. odveze . . . Oj groza! Veselo pa je za grešnega mladeniča, deklico na smrtni postelji, ako mu ljubi Jezus

po svojem namestniku reče: *Zaupaj sin, odpuščeni so ti tvoji grehi.* Oskrbi si sv. odvezo, da očiščen stopiš pred sodnika Jezusa!

C. Neki mladenič se je v mestu rokodelstva učil, pa se je bil popačil . . . Neko soboto večer gre domov stariše obiskat . . . pot ga peljá mimo cerkve frančiškanov . . . stopi v njo, kakor so ga dobra mati naučili in opominjali . . . ravno se je spovedovalo . . . Ker že dolgo tega dela ni opravljal, gre tudi on k spovedi, in potem veselo na svoj dom . . . Stariši mu veseli dajo malo večerje, misleči: mu bomo že drugo jutro — nedeljo bolj postregli . . . Drugo jutro ga dolgo čakajo . . . mati hodijo poslušat . . . nič . . . vse je tiho . . . sumljivo se jim zdi. Ko siloma vrata odprejo, mladeniča v postelji najdejo — mrtvega. Nagla smrt ga je pokosila . . . Kolika sreča, da je še prejšnji večer sv. odvezo dobil . . . Tako vi mladeniči, deklince . . . grešniki . . . bolniki . . . umirajoči, naj bi nas ljubi Jezus potolažil: *Zaupaj sin, odpuščeni so ti tvoji grehi.* Amen.

Simon Gaberc.

Pogled na slovstvo.

1. **Die Theodicee.** Von Dr. Constantin Gutberlet. Zweite Auflage. Münster 1890. Druck und Verlag der Theissingschen Buchhandlung. 8° Str. 222. Cena 1 gld. 44 kr. — Kdor se bavi z modroslovjem in se rad ozira na delovanje katoliških pisateljev sedanjega časa, temu je ime našega pisatelja dobro znano. Gutberlet spada med najbolj sloveče sedanje nemške modroslovce in se odlikuje po svoji obširni in temeljiti učenosti. Na polju modroslovnem je obdeloval že vse stroke in spisal zanje učne knjige — šest po številu, med katerimi je tudi zgoraj navedena »Theodicee«. O njegovi modroslovni temeljitosti nam pa pričajo zlasti njegovi sestavki v raznih časopisih. n. pr. v »Natur und Offenbarung« in »Philosophisches Jahrbuch«, kateremu je urednik. Njegovo modroslovno znanje sloni na temeljitem prirodoslovnem znanju, o katerem pričajo tudi njegovi spisi in članki, posebej še na matematičnem, v katerem se on kaj vrlo odlikuje pred drugimi učenjaki. (Prim. njegovo delo »Die neue Raumtheorie« i. dr.) Dalje je Gutberlet znamenit apologet: izšla sta že dva zvezka njegovega dela »Lehrbuch der Apologetik«, ki hodi po svoji posebni poti in čitatelja zanima po svoji izvirnosti. Naposled je tudi biblicist in razlagalec sv. pisma; napisal je dobro razlago bukev Tobijevih — »das Buch Tobias«. Kdor motri dandanes njegovo vsestransko delovanje, mora se res čuditi izrednemu možu. Gutberlet obrača vso svojo moč v to, da odbija napade sovražne vede na katoliško cerkev, ne postopa površno, marveč ostro pazi na nasprotnika, temeljito spoznava njegove dokaze, nobena stopinja mu ne uide, in na podlagi svojega obširnega znanja mu odgovarja zavedajoč se, da je resnica na njegovi strani.

Zdelo se nam je potrebno toliko povedati o gosp. pisatelju, ki je sedaj profesor v Fuldi, zakaj v tem smo dovršili že dober kos ocene o navedeni knjigi, ki je sedaj — 12 let za prvim izdanjem — izšla v drugem, nekoliko pomnoženem natisu.

Ime »Theodicee« je sicer nekoliko nenavadno za ono modroslovno tvarino, katero obdeluje gosp. pisatelj v tej knjigi. Rekli bi z drugim izrazom: »naravna

teologija — Theologia naturalis. Pisatelj rabi ime »Theodicee« — katero je uvel v znanstvo Leibnitz — zato, ker v istini ves naš modroslovni nauk o Bogu le opravičuje Boga, oziroma našo zavest o Bogu. Knjiga obsega nauk: I da je Bog, II. kaj je Bog, III. o življenju božjem, IV. o lastnostih božjih in V. o (zunanjih) delih božjih. Iz tega vidimo, da se tukaj obdeluje glavni del metafizike, pa tudi najvažnejši del sploh vse človeške vede. Pisatelj utemeljuje vseskozi svoje trditve in jih stavi na trdna tla; poleg tega pa se ozira neprestano na nasprotnike in jih pobija s kratkimi, a veljavnimi proti-dokazi. Zlasti se obrača v tem izdanju — česar v prvem natisu ni bilo — proti Kantovim ugovorom, ker jih vedno iznova vlečejo na dan. — Gosp. pisatelju vodnik je v bistvenih modroslovnih vprašanjih sv. Tomaž. A tudi prosto se giblje in mnogokrat izkuša z novimi mislimi ali pa z novim načinom bolje podpreti stari nauk.

Ne moremo sicer obširneje razpravljati vsebine te knjige, niti je nadrobneje ocenjevati: a jako radi smo porabili to priliko, da smo opozorili svoje čitatelje na tega izbornega modroslovca, kakor tudi, da priporočamo to delo modroslovnim Slovencem, in h krati še druga dela istega pisatelja. Omenjamo le še, da ima ta knjiga tudi visjepastirsko potrdilo.

2. Die Staatslehre der christlichen Philosophie von Julius Costa-Rossetti, Priester der Gesellschaft Jesu. Separatabdruck aus dem philosoph. Jahrbuch der Görres-Gesellschaft. (Alle Rechte vorbehalten.) Fulda 1890. Druck und Verlag der Fuldaer Actien-Druckerei. Vel. 8°. Str. 91. Cena 90 kr. — Pisatelj piše (str. 90) o tem spisu tako le: »Namen teh listov je bil, da bi v njih razložil glavni nauk o državi po krščanskem modroslovju in da bi h krati opozoril na tuje in protislovne pritakline, katere so mu prideli v najnovejšem času. Ker so nekateri sicer jako zaslužni pisatelji neprevidno rabili Hallerjevo delo: »Restauration der Staatswissenschaft«, vrinile so se v celo vrsto novoškolastičnih knjig ideje, ki motijo harmonijo modroslovnega nauka o pravu in državi. Treba je bilo tudi opozarjati, da so se mnoge dragocene stvari iz skolastike pozabile in zanemarile. Le tako se je moglo zgoditi, da je nastalo v mnogih naukih krščanske preteklosti toliko pomot in toliko predsodkov, ki so razširjeni v daljnih krogih... Ako ne izločimo odločno Hallerjevih idej in ne porabimo pozabljenih skolastičnih nauk, ni mogoče obdelovati državnega prava po načelih starega krščanskega modroslovja, katero zahteva ostra logika.« — S takim namenom obdeluje pisatelj nauk o državi. Pisatelj je znan po svojem latinskem delu: »Philosophia moralis seu Institutiones Ethicae et juris naturalis secundum principia scholastica, praes. Sti. Thomae, Suarez et de Lugo«. (2. izd. 1886.) Razkazavši, kakšen namen in kako bistvo je v državi, razlaga njen početek, njeno oblast in početek te oblasti, zavrača predsodke proti nauku krščanskega modroslovja, kaže, kako je nastala patrijarhalna država in kraljevska oblast, kaj uči Haller in kako so Hallerja drugi rabili. To so glavne poteze tega dela. Vém, da se nekateri izmed slovenskih duhovnikov skrbneje pečajo s školastiko sploh in z nauki o državi ter o pravu posebej. Naj sežejo ti po knjigi Rossettijevi in naj se držé poti, katero jim kaže. Gibanje sedanjega časa zahteva nujno, da ne zanemarimo učenja, s katerim so se celó v boljših in srečnejših časih pečali največji duhovi in krščanski veljaki.

Dr. F. L.